

บทที่ 7

การกำหนดแผนนโยบายการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในย่านบางรัก

7.1 แนวคิดในการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในย่านบางรัก

โดยปกติวัฒนธรรมเป็นเหตุผลแรกสุดของนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่จะเลือกมาสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง กรท่องเที่ยวเป็นก้าวแรกที่เปิดโอกาสให้ใครบางคนได้สำรวจและเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ แล้วต่อมาอาจจะเกิดการลงทุนในพื้นที่นั้น ดังนั้นความท้าทายของการใช้การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์-พัฒนาเมือง คือ ต้องตระหนักว่า การท่องเที่ยวอยู่ได้เพราะวัฒนธรรมและพื้นที่วัฒนธรรม⁵⁹ และที่จริงแล้ววัฒนธรรมเป็นเหตุผลที่ทำให้การท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ได้ ดังนั้นการกำหนดนโยบายด้านการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวจึงควรจะต้องให้ความสำคัญต่อประชากรของเมืองนั้นเท่าเทียมหรือมากกว่านักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์-พัฒนาพื้นที่ศึกษานั้นจะต้องดำเนินการให้เป็นบริเวณที่น่าอยู่อาศัยก่อน โดยอาศัยพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งทางด้านกายภาพและวัฒนธรรม เพื่อให้พื้นที่และตัวอาคารคงรูปแบบเดิมให้มากที่สุดและได้แสดงออกถึงประวัติศาสตร์ความสำคัญของพื้นที่ อนุญาตให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเท่าที่จำเป็น โดยดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการด้านการจัดการต่างๆ เช่น ห้ามทิ้งขยะบนท้องถนน การปรับปรุงป้ายต่างๆ สาธารณูปการและสาธารณูปโภคที่ดี ระบบคมนาคมขนส่ง ที่จอดรถที่ปลอดภัย พื้นที่เปิดโล่งเพื่อการพักผ่อน เป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกพื้นที่(ย่าน/เมือง) เพื่อสร้างความน่าอยู่ให้เกิดผู้อยู่อาศัย ทำให้ผู้อยู่อาศัยรักและผูกพันกับพื้นที่ของตนและอยู่ในพื้นที่ต่อไปไม่มีการย้ายออก ซึ่งหมายถึงวัฒนธรรมของพื้นที่ก็สามารถคงอยู่ได้โดยคนในพื้นที่เอง ไม่ใช่สร้างวัฒนธรรมใหม่ขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับในพื้นที่ การแต่งกาย อาหารการกิน ประเพณี-เทศกาลต่างๆ เป็นต้น เมื่อวัฒนธรรมดังกล่าวคงอยู่ก็สามารถนำมาแปลความหมาย(Interpretation)ให้เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีค่าในลำดับต่อไป

แนวคิดในการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในย่านบางรัก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ข้อที่มีพื้นฐานมาจาก

- แนวทางในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน
- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ซึ่งสามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิดหลักได้ 5 ข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

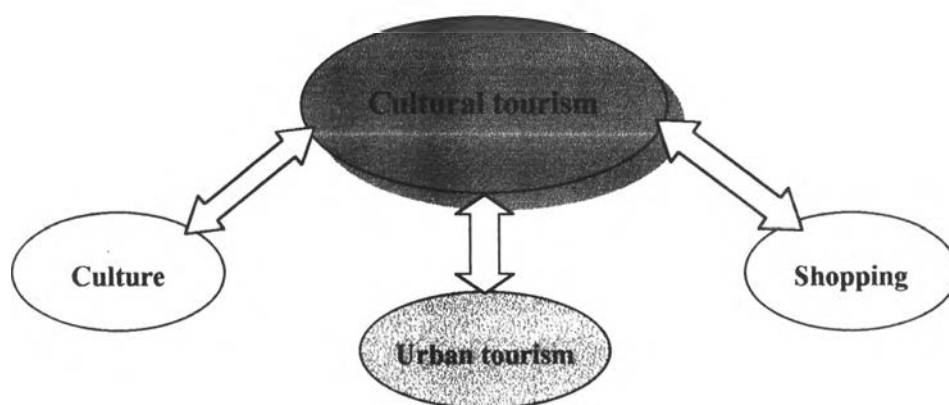
1. เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวรอง เพื่อรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวและสนับสนุนส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลักในกรุงเทพมหานคร เช่น บริเวณเกาะกรุงรัตนโกสินทร์ หรือย่านชาวจีนตลาดเขาวราช เป็นต้น
2. อนุรักษ์โดยคำนึงถึงความสำคัญของพื้นที่ในอดีต(นำกลับมา) ทั้งในด้านกายภาพและวัฒนธรรม การนำเสนอโครงการจะต้องสอดคล้องกลมกลืนและไม่ขัดแย้งกับสภาพปัจจุบัน

⁵⁹ Charles Landry. Revitalizing Cities through Culture. Work shop : urban cultural Heritage in Thailand.21 June 1998. Chiang-Mai University: 1988, p.9

3. การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ศึกษา ทั้งในแง่ความคิดเห็นและการเปิดรับ เพื่อกำหนดให้คนในพื้นที่ศึกษาได้มีการบริหารจัดการในพื้นที่เอง ผสมผสานกับการสนับสนุน-ส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆของรัฐ
4. คำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย(นักท่องเที่ยว-ผู้อาศัยในพื้นที่) จากบทวิเคราะห์สภาพกายภาพ และจากแบบสอบถาม นำมาพัฒนาอย่างเหมาะสมกับลักษณะทั่วไปของพื้นที่ โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อสภาพปัจจุบันและความสำคัญในอดีต
5. นำพื้นที่หรือบริเวณที่ไม่เกิดประโยชน์ หรือพื้นที่ที่ขาดการดูแลรักษา และนำพื้นที่ในส่วนกิ่งสาธารณะ กลับมาใช้งาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวช่วยส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยว ด้วยอาศัยวิธีการอนุรักษ์วิถีใดวิถีหนึ่ง

7.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

จากการศึกษา สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา, ทรัพยากรการท่องเที่ยว และความพร้อมของพื้นที่ศึกษา ผนวกกับนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์-ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้นจึงทำการกำหนดย่านบางรักให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ซึ่งมีรูปแบบโดยหลักเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม(Cultural Tourism) ที่ลักษณะการท่องเที่ยวแบบในเมือง(Urban Tourism) และมีสิ่งดึงดูดใจหรือลักษณะของพื้นที่ในด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผสมผสานกับการจับจ่าย-ใช้สอย(Shopping) เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับพื้นฐานในอดีตและสภาพปัจจุบันของพื้นที่ และยังคงสอดคล้องกับนโยบายในระดับต่างๆที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นด้วย

แผนภูมิที่ 7.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในย่านบางรัก

และเพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมนโยบายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวของรัฐบาล และรองรับอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในอนาคต ตามที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 5.1.1 และเป็นการช่วยลดปัญหาการรองรับของพื้นที่(Carrying Capacity) ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลักต่างๆที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับความนิยมนก่อนให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น เช่น เกาะกรุงรัตนโกสินทร์ วัดพระแก้ว หรือ เกาะเกร็ด เป็นต้น

จึงกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นบริเวณพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริม และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลักในบริเวณอื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังสามารถเป็นจุดพัก-ผ่านของนักท่องเที่ยว

ซึ่งสามารถศึกษาวัฒนธรรมได้ในขณะเดียวกัน โดยใช้ระบบขนส่งทั้งทางบก ได้แก่รถโดยสาร รถรับจ้าง - ประจำทาง ทางเดินเท้า และทางน้ำ ได้แก่ เรือข้ามฟาก และเรือควนเจ้าพระยาซึ่งมีเส้นทางไปยังเกาะเกร็ด - วัดสิงขร - สะพานพระราม9 ได้ด้วยเช่นกัน

7.3 แนวนโยบายในการอนุรักษ์ด้านกายภาพ

7.3.1 แนวความคิดในการอนุรักษ์ด้านกายภาพ

1. เป็นการปรับปรุงโดยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพให้น้อยที่สุด เพื่อป้องกันการสูญเสียทางกายภาพในอดีตและวัฒนธรรม
2. แบ่งแยกระดับของการอนุรักษ์ให้เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่หรืออาคารนั้นๆ
3. แนวทางและโครงการการอนุรักษ์ด้านกายภาพ จะต้องสอดคล้องและรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม
4. เก็บพื้นที่บริเวณเปิดโล่งเอาไว้ให้มากที่สุด เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นย่านใจกลางเมืองมีความหนาแน่นสูง
5. นำพื้นที่ที่ไม่เกิดประโยชน์มาพัฒนาให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และช่วยเสริมองค์ประกอบที่ขาดหายไปในการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว โดยอาศัยพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่นั้นๆ

7.3.2 แนวทางควบคุมพื้นที่โดยรวมด้านผังเมือง

แนวทางควบคุมพื้นที่โดยรวมด้านผังเมืองในการอนุรักษ์ย่านบางรักเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประกอบไปด้วยมาตรการต่างๆดังนี้

1. การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในขอบเขตพื้นที่ศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมองค์ประกอบและโครงสร้างผังของพื้นที่ การใช้ที่ดิน ตลอดจนควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม ให้คงอยู่และสอดคล้องกับการอนุรักษ์เพื่อท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดของการควบคุมในระดับพื้นที่(Site) ดังนี้

- 1) เสนอพื้นที่ศึกษาให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์โบราณสถานและบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ต่อสำนักงานผังเมือง กรุงเทพมหานคร
- 2) ควบคุมการก่อสร้าง และการใช้อาคาร โดยการออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กำหนดให้บริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2502-2542)
- 3) ควบคุมสิ่งแวดล้อม-วัฒนธรรม โดยการเสนอพื้นที่ต่อสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ ให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- 4) กำหนดให้บริเวณห้องแถวตลอดแนวริมถนนเจริญกรุง ขึ้นทะเบียนโบราณสถานเพื่อควบคุมความสูงอาคารให้อยู่ในระดับ 12.00 เมตร(หรือความสูงในปัจจุบัน) ,ควบคุมแนวรั้วอาคาร สรรวมถึงการประกอบกิจกรรมภายในอาคาร

- 5) ให้พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาถูกควบคุมการก่อสร้างโดยข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ที่กำหนดไว้ในหัวข้อ 2.6 ให้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งเป็นบริเวณที่สมควรรักษาเป็นพิเศษเฉพาะแห่ง⁶⁰
- 6) ใช้พื้นที่โล่งในพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 พื้นที่คือ ลานโล่งหน้าวัดสวนพลู, ลานโล่งหน้าอาสนวิหารอัสสัมชัญ และบริเวณสุสานฮารูม เพิ่มประโยชน์ให้กับพื้นที่ศึกษาโดยใช้เป็นพื้นที่เพื่อนันทนาการและเป็นจุดนั่งพักผ่อนท่องเที่ยว
- 7) ใช้พื้นที่ด้านริมแม่น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในบริเวณลานโล่งด้านหน้าตึกอิสเอเชียติกและลานด้านหน้าอาคารศาลกสถาน เพื่อนันทนาการและประกอบกิจกรรมอันเนื่องมาจากเนื่องจากการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดทัศนียภาพที่งดงามตลอดแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- 8) ให้เปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่ไม่เกิดประโยชน์ใช้สอยบริเวณด้านหน้าสถานทูตฝรั่งเศส (ซอยเจริญกรุง 36) เป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริการจัดการ และเป็นพื้นที่จอดรถนักท่องเที่ยว
- 9) ให้ปรับปรุงพื้นที่หรือบริเวณที่มีสภาพเสื่อมโทรม ให้เกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ด้วยระดับการอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ อาคารหรือบริเวณนั้นๆ

2. ระบบคมนาคม เส้นทางสัญจร และ แนวทางการแก้ไขปัญหาการจราจร

ระบบคมนาคม ภายในพื้นที่ศึกษามีระบบการคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ ระบบคมนาคมทั้ง 2 ยังคงมีบทบาท - ความสำคัญต่อคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว และเนื่องจากมีระบบคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำจึงทำให้เกิดเส้นทางเชื่อมต่อ หรือเส้นทางเปลี่ยน-ผ่านการคมนาคม เส้นทางดังกล่าวได้แก่ ซอยเจริญกรุง 40 และซอยเจริญกรุง 42/1 ซึ่งนอกจากเส้นทางดังกล่าวจะเป็นเส้นทางเปลี่ยน-ผ่านการคมนาคมแล้ว ยังเป็นจุดรวมของนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ศึกษา มีกิจกรรมค้าขายต่างๆเกิดขึ้นมากมายในเส้นทางดังกล่าว จึงทำให้เส้นทางดังกล่าวสามารถพัฒนาเป็นถนนเพื่อการจับจ่าย (Shopping Street) ได้ อย่างไรก็ตามควรคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจราจร ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และปัญหาความไม่เป็นระเบียบที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

เส้นทางสัญจร ในพื้นที่ศึกษาแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ เส้นทางเดินรถ และเส้นทางสัญจรส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่าเส้นทางเดินรถหรือถนนขอยนั้น มีช่องทางจราจรที่แคบจึงมีส่วนทางเท้า(Footpath) ที่แคบตามไปด้วยบางแห่งมีความกว้างไม่ถึง 30 เซนติเมตร ดังนั้นเสนอให้แก้ไขทางเท้า ในพื้นที่ศึกษาให้มีความกว้างไม่ต่ำกว่า 1.00 เมตร เพื่อสะดวกและปลอดภัยของผู้เดินเท้าและนักท่องเที่ยว ความกว้างของทางเท้าที่ได้เสนอไปแม้จะแคบกว่ามาตรฐาน เนื่องถนนขอยในพื้นที่ศึกษามีความแคบ ถ้าขยายทางเท้าให้กว้างมากจะทำให้เกิดผลกระทบต่อช่องทางจราจรในถนน และอาจส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรตามมาภายหลังได้ อย่างไรก็ตามบริเวณใดที่ทางเท้าสามารถเสริมให้กว้างกว่า 1.00 เมตร โดยไม่เกิดผลกระทบต่อช่องทางจราจรในถนน หรือเกิดจากความยินยอมของเจ้าของพื้นที่ก็เห็นควรให้เสริมทางเท้าให้กว้างกว่า 1.00 เมตร เพื่อความสะดวกและปลอดภัยยิ่งขึ้นต่อผู้เดินเท้าและนักท่องเที่ยว

⁶⁰ คุรุชละเอียคภาควิศวกรรม จ. หน้า 185

ส่วนเส้นทางสัญจรส่วนบุคคลในพื้นที่ศึกษานั้น เป็นเส้นทางที่มีบรรยากาศอบอุ่นมีเสน่ห์ และมีความงดงาม ทั้งในบริเวณชุมชนชาวมุสลิม และบริเวณที่อยู่อาศัยชาวคริสต์หลังอาสนวิหารอัสสัมชัญ เพื่อให้เส้นทางดังกล่าวมีบรรยากาศที่ดียิ่งขึ้น จึงเสนอให้เส้นทางดังกล่าวให้ได้รับการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับติดตั้งองค์ประกอบภูมิทัศน์ต่างๆ เช่น ติดตั้งไฟแสงสว่าง / โคมไฟเพื่อความปลอดภัย การปลูกต้นไม้ริมทางเพิ่มเติมเพื่อบรรยากาศที่ร่มรื่น รวมถึงอุปกรณ์ติดตั้งที่มีลักษณะพิเศษสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของพื้นที่ หรือความสัมพันธ์ทางศาสนา เป็นต้น

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจราจร เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตบางรักซึ่งเป็นย่านธุรกิจกลางเมืองจึงมักเกิดปัญหาการจราจรติดขัดอยู่เสมอ ผิดกับถนนในพื้นที่ศึกษามีช่องทางการจราจรที่แคบ และมีโรงเรียนระดับประถม-มัธยมถึง 4 โรงเรียนในพื้นที่ศึกษา จึงทำให้ช่วงเวลา 7.00 น.-9.00 น. และ 15.30 น.-18.00 น. ในทุกวันจันทร์-วันศุกร์ ซึ่งเป็นเวลาก่อนเข้าเรียนและหลังการเลิกเรียน มักเกิดปัญหาด้านความหนาแน่นของปริมาณการจราจร ดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.4.4 ดังนั้นในการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวจะต้องดำเนินการโดยไม่ทำให้ปัญหาการจราจรเพิ่มขึ้น

จากการสังเกตการณ์และผลสำรวจจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าถึงพื้นที่ศึกษาโดยใช้ รถรับจ้างTaxi-Cab สูงถึงร้อยละ 42.5 รองลงมาคือเรือค่าน้ำพระยาร้อยละ 27.5⁶¹ และไม่ปรากฏนักท่องเที่ยวที่มาในลักษณะรถบัสทัศนจร(Tour group)เลย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าลักษณะการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นไม่น่าก่อให้เกิดปัญหาการจราจรในพื้นที่ศึกษา ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวและกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในตอนต้นแล้ว และยังมีข้อดีคือช่วยลดปัญหาการแบกรับของพื้นที่ในด้านปริมาณการจราจรได้ด้วย

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว คาดว่าในอนาคตปริมาณนักท่องเที่ยวจะต้องเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน และอาจจะเป็นการเพิ่มปัญหาการจราจรให้กับพื้นที่ได้ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงการเตรียมการป้องกันเพื่อไม่ให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล รถรับจ้าง เป็นต้น จึงขอเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาดังกล่าวโดยการจัดให้มีพื้นที่ส่วนจอดรถรวมไว้ในบริเวณโครงการก่อสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นโครงการเสนอแนะให้สร้างใหม่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา(ดูรายละเอียดโครงการในหน้า 144) เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีพื้นที่พอสมควรในการจอดรถทั้งในส่วนลานโล่งและส่วนจอดรถใต้ดิน แต่ในส่วนของพื้นที่จอดรถนี้กำหนดให้มีพื้นที่จอดรถสำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล , รถตู้ และรถบัสขนาดเล็กเท่านั้น ไม่สามารถรองรับรถบัสขนาดใหญ่หรือรถบัสทัศนจร เนื่องจากข้อจำกัดของพื้นที่ และเป็นการทำให้สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ป้องกันการท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มทัวร์ เพราะนอกจากจะเป็นการป้องกันปัญหาการจราจรที่อาจจะเกิดขึ้นแล้ว ยังเป็นการไม่ส่งผลกระทบต่อโบราณสถาน เป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้า และยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ช่วยลดปัญหาการแบกรับของพื้นที่ได้อีกด้วย

และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการจราจรอย่างสมบูรณ์จึงขอเสนอการจัดระบบการสัญจร หรือการเข้าถึงที่จอดรถรวม โดยให้เกิดผลกระทบกับเส้นทางสัญจรเดิมของคนในพื้นที่ให้น้อยที่สุด คือไม่ให้เส้นทางสัญจรในการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยว ซ้อนทับกับเส้นทางสัญจรที่มักเกิดปัญหาการติดขัดในพื้นที่ศึกษา จากการศึกษาค้นพบว่าเส้นทางสัญจรในบริเวณซอยเจริญกรุง 40 มีความหนาแน่นสูงมาในช่วง 7.00 น.-9.00 น. และ 15.30 น.-18.00 น. ในทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เพราะเป็นเส้นทางที่ผู้ปกครองใช้รับส่งบุตรหลานของตน ดัง

⁶¹ ดูภาคผนวก ข. หน้า 175

นั้นจึงขอเสนอให้ใช้ซอยเจริญกรุง 36 เป็นเส้นทางสัญจรในการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เข้าถึงพื้นที่ โดยรถยนต์ส่วนบุคคล รถตู้ และรถบัสขนาดเล็ก เนื่องจากบริเวณจอดคร่อม และไม่ซ้อนทับกับเส้นทางสัญจรที่มีความหนาแน่นสูง และเสนอให้เปลี่ยนระบบการสัญจรจากการสัญจรรถทางเดียว เป็นการสัญจร 2 ทาง เพื่อความสะดวกในการเข้า-ออกพื้นที่ (ดูแผนที่ 7.4)

เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าถึงพื้นที่ศึกษาแล้ว ขอเสนอให้นักท่องเที่ยวเข้าชมสถานที่สำคัญ หรือจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ศึกษาโดยการเดินเท้า เนื่องจากเป็นการลดปัญหาการจราจร สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยว และยังคงสอดคล้องกับขนาดของพื้นที่ที่ไม่กว้างจนเกินไป และยังมีจุดนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยวกระจายตามจุดต่างๆ ทั่วประเทศเมื่อขามนักท่องเที่ยวอ่อนล้าหรือต้องการพักผ่อน

แผนที่ 7.1 แนวทางการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว

- บริเวณที่พักนักท่องเที่ยวยัง 3 จุด
- พื้นที่แสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรม
- ท่าเรือ

แผนที่ 7.2 แนวทางการจัดเส้นทางเดินเท้า

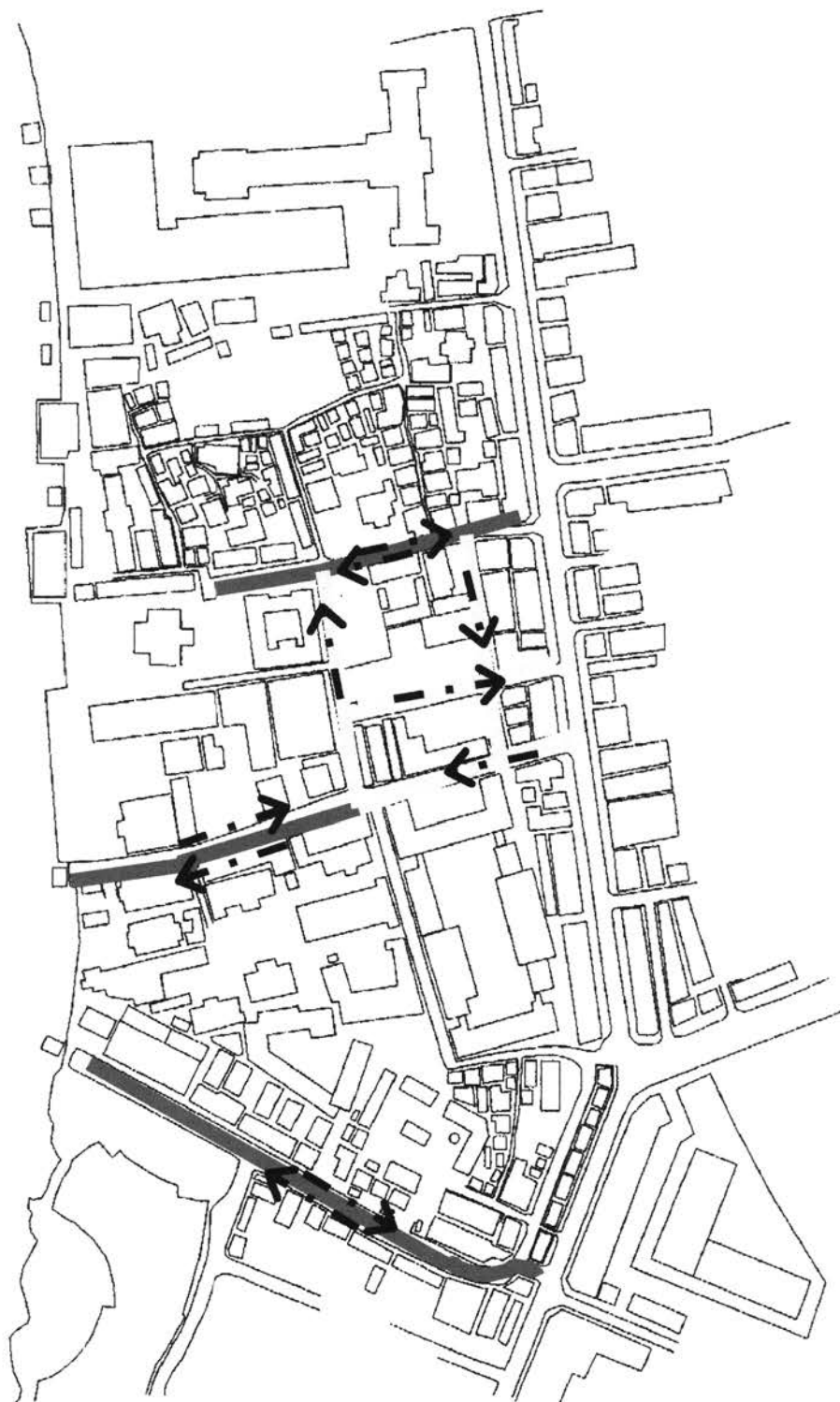
เส้นทางเดินเท้า

เส้นทางที่ได้รับการพัฒนาเป็นถนนเพื่อการจับจ่าย (Shopping Street)

บริเวณที่พิกนัการท่องเที่ยวทั้ง 3 จุด

แผนที่ 7.3 แนวทางการจัดระเบียบจราจรในพื้นที่ศึกษา

รถเดินทางเดียว

รถเดินทางสองทาง

แผนที่ 7.4 แนวเส้นทางสัญจรเพื่อป้องกันปัญหาการจราจร

เส้นทางการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาของรถท่องเที่ยว

เส้นทางการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาของรถยนต์ทั่วไป

(โดยเฉพาะรถยนต์ผู้ปกครองรับ-ส่งบุตรหลาน)

7.3.3 แนวทางปรับปรุงพื้นที่โดยรวมด้านภูมิทัศน์

การเสนอแนะการปรับปรุงพื้นที่โดยรวมด้านภูมิทัศน์ในพื้นที่ คือ การปรับปรุงพื้นที่โดยรวมของพื้นที่ศึกษาให้มีบรรยากาศร่มรื่น งดงาม ช่วยให้บริเวณเสื่อมโทรมกลับมามีความงดงามขึ้น และช่วยเน้น ส่งเสริมสถานที่หรือบริเวณที่สำคัญให้มีความเด่นชัดมากขึ้น โดยสิ่งประกอบภูมิทัศน์ต่างๆ (Street Furniture) เช่น เสาไฟ ไฟแสงสว่าง แก้ว ี ป้ายต่างๆ ถังขยะ เป็นต้น สิ่งประกอบภูมิทัศน์ควรมีรูปแบบเรียบง่าย กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ขนาดพอเหมาะกับการใช้สอย มีความคงทนดูแลรักษาง่าย เพื่อให้อยู่ในสภาพดีได้ตลอดไปโดยไม่เกินกำลังในการบำรุงรักษา ทั้งนี้ควรมีข้อพิจารณาดังนี้

- ตำแหน่งที่วางสิ่งประกอบภูมิทัศน์ ควรเลือกวางให้เป็นระเบียบไม่กระจุกกระจาย เรียงเป็นแนวเดียวกัน และควรจัดอยู่เป็นกลุ่ม เพื่อไม่ให้ทางเท้าดูระเกะระกะ ทำความสะอาดง่าย และดูสะอาดตา
- ตำแหน่งที่วางสิ่งประกอบภูมิทัศน์ จะต้องไม่ยื่นออกไปคบบังถนน เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้พาหะ
- ตำแหน่งที่วางสิ่งประกอบภูมิทัศน์ จะต้องไม่ยื่นหรือคบบัง โบราณสถาน/สถานที่สำคัญ
- สีที่ใช้ควรถูกใช้สีที่สื่อสัญลักษณ์และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
- สายไฟในพื้นที่ทั่วไปเป็นสายไฟติดตั้งบนเสา ควรสำรวจให้สายไฟอยู่ในสภาพดี ไม่พันกัน ส่วนบริเวณโบราณสถาน/สถานที่สำคัญ ควรใช้ระบบเดินสายใต้ดิน
- ติดไฟแสงสว่าง/โคมไฟในทางเดินส่วนบุคคลและทางเดินในชุมชนเพื่อความปลอดภัยของผู้สัญจรในเวลากลางคืน
- ในบางบริเวณเช่น ชุมชนฮารุณ และที่อยู่อาศัยของชาวคริสต์ด้านหลังอาสนวิหารอัสสัมชัญ ควรให้สิ่งประกอบภูมิทัศน์มีลักษณะพิเศษสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของพื้นที่ หรือแสดงออกถึงความสัมพันธ์ทางศาสนา
- เสริมภูมิทัศน์ในส่วนพื้นที่ริมแม่น้ำให้แสดงถึงความสำคัญของพื้นที่ศึกษาและให้เกิดความงดงามอย่างต่อเนื่องตลอดแนวแม่น้ำเจ้าพระยา

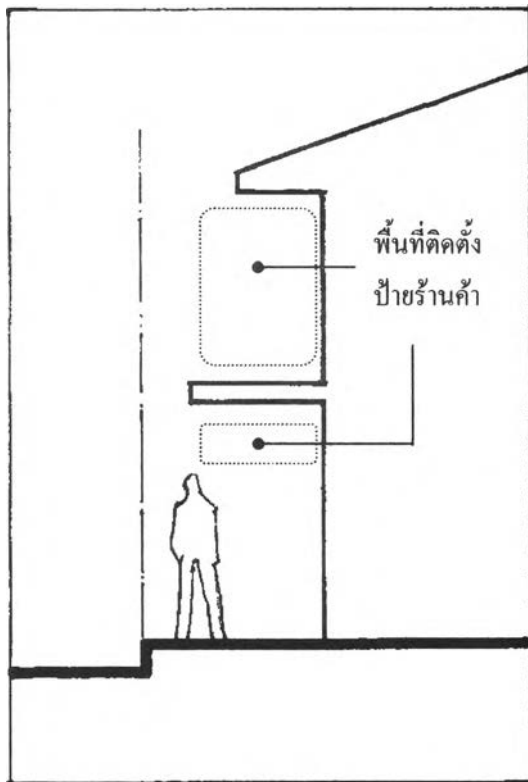
แนวทางในการกำหนด-ควบคุมรูปแบบป้ายต่างๆ

เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการในการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จึงควรให้มีการกำหนด-ควบคุมรูปแบบป้ายต่างๆ ในเขตพื้นที่ศึกษาเพื่อไม่ให้บดบังทัศนียภาพโดยรวมของพื้นที่และสถานที่สำคัญ จากการสำรวจพบว่าในพื้นที่ศึกษามีป้ายอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

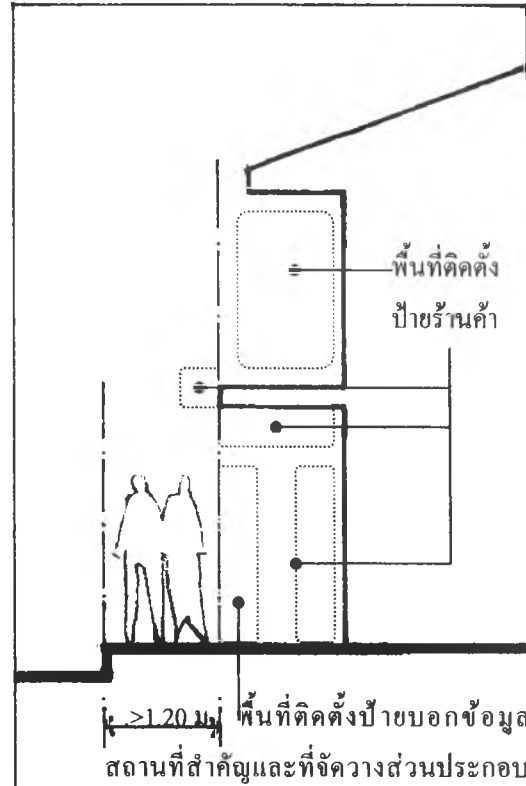
1. ป้ายโฆษณาร้านค้า
2. ป้ายบอกสถานที่สำคัญ ติดตั้งโดยองค์กร/ กลุ่มคน 2 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานกรุงเทพมหานคร และคนในพื้นที่เอง

จากการศึกษาพบว่าป้ายโฆษณาของร้านค้า มักจะติดตั้งอยู่ใน 2 ตำแหน่ง (รูปที่ 7.1) และมีขนาดใหญ่ จึงไม่เกิดปัญหาการบดบังสถานที่สำคัญ หากแต่ป้ายที่ปรากฏในปัจจุบันนั้น ไม่ได้สื่อถึงสินค้าที่ขายในร้าน และยังไม่มีการแสดงออกถึงความเก่าแก่ของร้านค้าหรือพื้นที่เลย ไม่มีส่วนช่วยในการส่งเสริมบรรยากาศ เนื้อหาภายในป้ายเป็นเพียงป้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีแต่ตัวหนังสือเท่านั้น มีเพียงร้านขายนาฬิกาห้าชั้น เพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่ใช้ป้ายที่ได้สื่อถึงประเภทสินค้า เป็นป้ายเก่า ซึ่งมองดูแล้วมีความสวยงามและเป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้กับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี(รูปที่ 7.3) จึงขอเสนอให้มีการส่งเสริมและปรับปรุงรูปแบบป้ายโฆษณาร้านค้าในพื้นที่ศึกษาให้เกิดภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความเก่าแก่ของพื้นที่และสื่อถึงสินค้าในร้านค้าได้ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ป้ายสี่เหลี่ยมผืน

ผ้าที่มีแค่ตัวหนังสือเท่านั้น และให้ดำเนินการ ไปพร้อมๆกับแนวเขตพื้นที่ในการติดตั้งป้ายใหม่ดังที่แสดงไว้ในรูปที่ 7.2

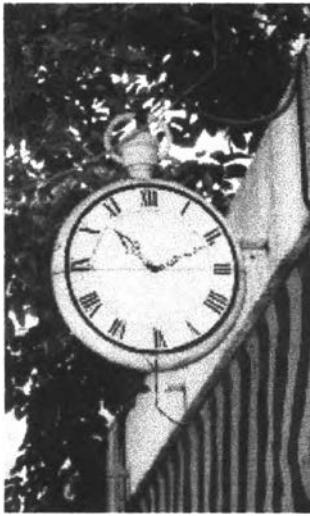
รูปที่ 7.1 ตำแหน่งการติดตั้งป้ายร้านค้าในปัจจุบัน

รูปที่ 7.2 การเสนอแนะตำแหน่งการติดตั้งป้ายร้านค้า

ในส่วนของป้ายบอกสถานที่สำคัญนั้น ได้มีการติดตั้งโดยองค์กร/ กลุ่มคน 2 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานกรุงเทพมหานคร และคนในพื้นที่เอง ป้ายที่ติดตั้งโดยหน่วยงานกรุงเทพมหานครนั้นเป็นการบอก/ชี้เพื่อเข้าถึงสถานที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา ติดตั้งตามหัวมุมถนน และหน้าปากซอยต่างๆ จากการสำรวจพบว่าตำแหน่งในการติดตั้งป้ายดังกล่าวมีความเพียงพอและเหมาะสมแล้ว(ดูตำแหน่งป้ายในแผนที่ 6.4) หากแต่รายชื่อสถานที่สำคัญในพื้นที่ศึกษาที่ได้แสดงนั้นยังไม่ครบถ้วนจึงเสนอให้ติดตั้งป้ายชื่อสถานที่สำคัญเพิ่มเติมโดยแสดงรายชื่อให้ครบตามทรัพยากรการท่องเที่ยว(ที่ได้สรุปไว้ในหัวข้อ5.2)และรายชื่อสถานที่ของโครงการต่างๆที่เกิดขึ้นตามแผนโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านกายภาพ(ในหัวข้อ 7.3.3)

ป้ายบอกสถานที่สำคัญที่ติดตั้งโดยหน่วยงานกรุงเทพมหานครนั้นเป็นป้ายที่บอกสถานที่สำคัญของพื้นที่ในภาพรวม ให้พื้นที่ทั้งหมดได้มีความกลมกลืนกัน แต่ในส่วนป้ายที่ติดตั้งโดยคนในพื้นที่เองนั้น มีข้อดีคือแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ทั้ง 3 ส่วน และเป็นการดำเนินการโดยคนในพื้นที่ เจ้าของสถานที่เอง แสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้การดำเนินการดังกล่าวขยายผลมากขึ้น และเมื่อแนวทางดังกล่าวประสบผลสำเร็จจะทำให้เกิดป้ายสื่อที่มีความกลมกลืน-สอดคล้องในภาพรวม(โดยป้ายกม.) และยังสามารถแสดงออกถึงเฉพาะตัวของพื้นที่ทั้ง 3 ส่วน (โดยป้ายของคนในพื้นที่) ได้ในขณะเดียวกันด้วย

รูปที่ 7.3 รูปแบบป้าย
ร้านขายนาฬิกาหว่าจัน

รูปที่ 7.4 ป้ายบอกสถานที่สำคัญที่ติดตั้งโดยหน่วยงานกรุงเทพมหานคร

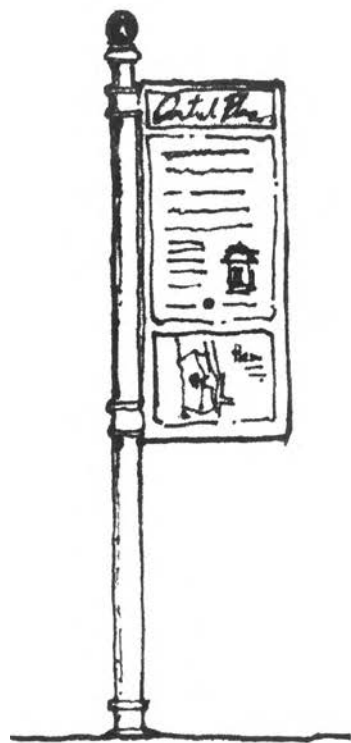
รูปที่ 7.5 ป้ายบอกสถานที่สำคัญที่ติดตั้งโดยหน่วยงานคนในพื้นที่ / เจ้าของสถานที่

เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ต้องการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเป็นการให้ข้อมูลอีกระดับหนึ่งแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ จึงขอเสนอให้ติดตั้งป้ายแสดงข้อมูลต่างๆของสถานที่สำคัญในแต่ละแห่งที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวตามที่สรุปไว้ในหัวข้อ 5.2 และโครงการต่างๆที่เกิดขึ้นตามแผนโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านกายภาพตามในหัวข้อ 7.3.3 โดยกำหนดให้ในป้ายที่ให้ข้อมูลนั้น ควรมีหัวข้อ-รายละเอียดดังต่อไปนี้

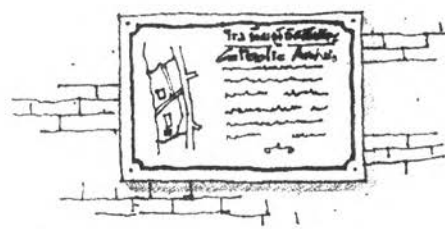
- ชื่อสถานที่
- ประวัติ-ความสำคัญของสถานที่
- รูปแบบทางสถาปัตยกรรม
- แผนที่บริเวณพื้นที่ศึกษา และแสดงตำแหน่งที่ให้ข้อมูล

โดยกำหนดให้ภาษาที่ใช้ในการสื่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และได้ทำการเสนอรูปแบบการติดตั้งป้ายดังกล่าวไว้ 3 รูปแบบ(ดูรูป 7.6 - 7.8 ประกอบ) ส่วนในการเลือกใช้รูปแบบการติดตั้งป้ายควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของแต่ละสถานที่ดังต่อไปนี้

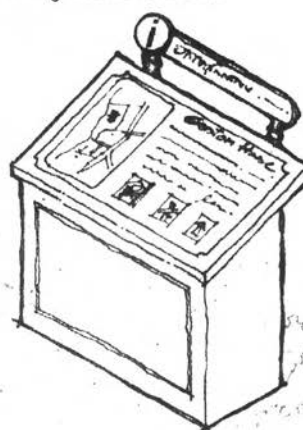
1. ป้ายติดผนัง เหมาะสมสำหรับสถานที่ที่มีพื้นที่น้อย หน้าอาคารหรือรั้วไม่มีความสำคัญ เช่น โรงพิมพ์อัสสัมชัญ , อาคารแพรวธรรมคาทอลิก เป็นต้น
2. ป้ายยืน เหมาะสมสำหรับสถานที่ที่มีพื้นที่น้อย ต้องการประหยัดพื้นที่ สถานที่ที่มีความสำคัญปานกลาง เช่น ห้างอุตสาหกรรมไทยในเครือเรือ, ห้างโอเรียนเต็ล เป็นต้น
3. ป้ายตั้งพื้น เหมาะสมสำหรับสถานที่ที่มีความสำคัญมาก มีพื้นที่กว้างพอสมควร เช่น อาคารศาลากลาง, วัดสวนพลู, อาสนวิหารอัสสัมชัญ , ชุมชนฮารุณ , ตึกอีสเอเซียติก เป็นต้น

รูปที่ 7.6 รูปแบบป้ายแสดงข้อมูลต่างๆของสถานที่สำคัญ ชนิดป้ายยืน

รูปที่ 7.7 รูปแบบป้ายแสดงข้อมูลต่างๆของสถานที่สำคัญ ชนิดป้ายติดผนัง

รูปที่ 7.8 รูปแบบป้ายแสดงข้อมูลต่างๆของสถานที่สำคัญ ชนิดป้ายติดตั้งพื้น

7.3.4 มาตรการกำกับการอนุรักษ์พื้นที่โดยรวม

แม้พื้นที่ศึกษาจะมีประวัติศาสตร์ ความสำคัญและมีอาคารเก่าเป็นจำนวนมากพอสมควร แต่จากการศึกษาพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ยังไม่มีบทบาทในพื้นที่นี้ เนื่องจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครอาจจะมองข้ามความสำคัญของพื้นที่ดังกล่าว ในขณะที่ฝั่งเมืองกรุงเทพมหานครอาจจะมองภาพโดยรวมจนเกินไป จึงทำให้ในปัจจุบันมีกฎหมายที่ควบคุมทางด้านกายภาพเพียง 3 ฉบับเท่านั้น ได้แก่

1. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2535
2. พระราชบัญญัติผังเมืองกรุงเทพฯ ที่กำหนดให้เขตบางรักเป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรม(สีแดง)
3. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ที่กำหนดไว้ในหัวข้อ 2.6 ให้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง เป็นบริเวณที่สมควรรักษาเป็นพิเศษเฉพาะแห่ง⁶²

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3 ฉบับ จะเห็นได้ว่าไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องต่อความสำคัญและการอนุรักษ์ในพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เพียงพอต่อการที่จะอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่มีประวัติศาสตร์ ความสำคัญตามที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ส่วนตัวอาคารเก่าเองก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน และยังเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วย และในปัจจุบันเริ่มมีอาคารบางส่วนถูกรื้อถอน(โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารห้องแถวเก่าริมถนนเจริญกรุง) เพื่อให้พื้นที่และตัวอาคารประวัติศาสตร์ได้คงสภาพทางกายภาพอยู่ต่อไป จึงขอเสนอแนะทางการกำหนดพื้นที่ในการอนุรักษ์ด้านกายภาพ โดยการใช้กฎหมายควบคุม ตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

1. บริเวณห้องแถวริมถนนเจริญกรุง เป็นอาคารห้องแถวยุคแรกๆในประเทศไทย แต่เนื่องจากในปัจจุบันเริ่มมีอาคารบางส่วนถูกรื้อถอน จึงเกิดความสูญเสียและทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องทางสถาปัตยกรรม ส่วนอาคารห้องแถวที่ปรากฏอยู่นั้นก็อยู่ในสภาพที่ขาดการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง บางหลังได้รับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทำให้อาคารสูญเสียความงามและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ไป ดังนั้นจึงเสนอให้ควบคุมอาคารโดยการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน พ.ศ. 2504 และ พ.ศ. 2535 ที่มีอำนาจขึ้นกับกรมศิลปากร เสนอให้กำหนดเขตที่ดินในการอนุรักษ์อาคารห้องแถวตลอดทั้งแนวริมฝั่งถนน

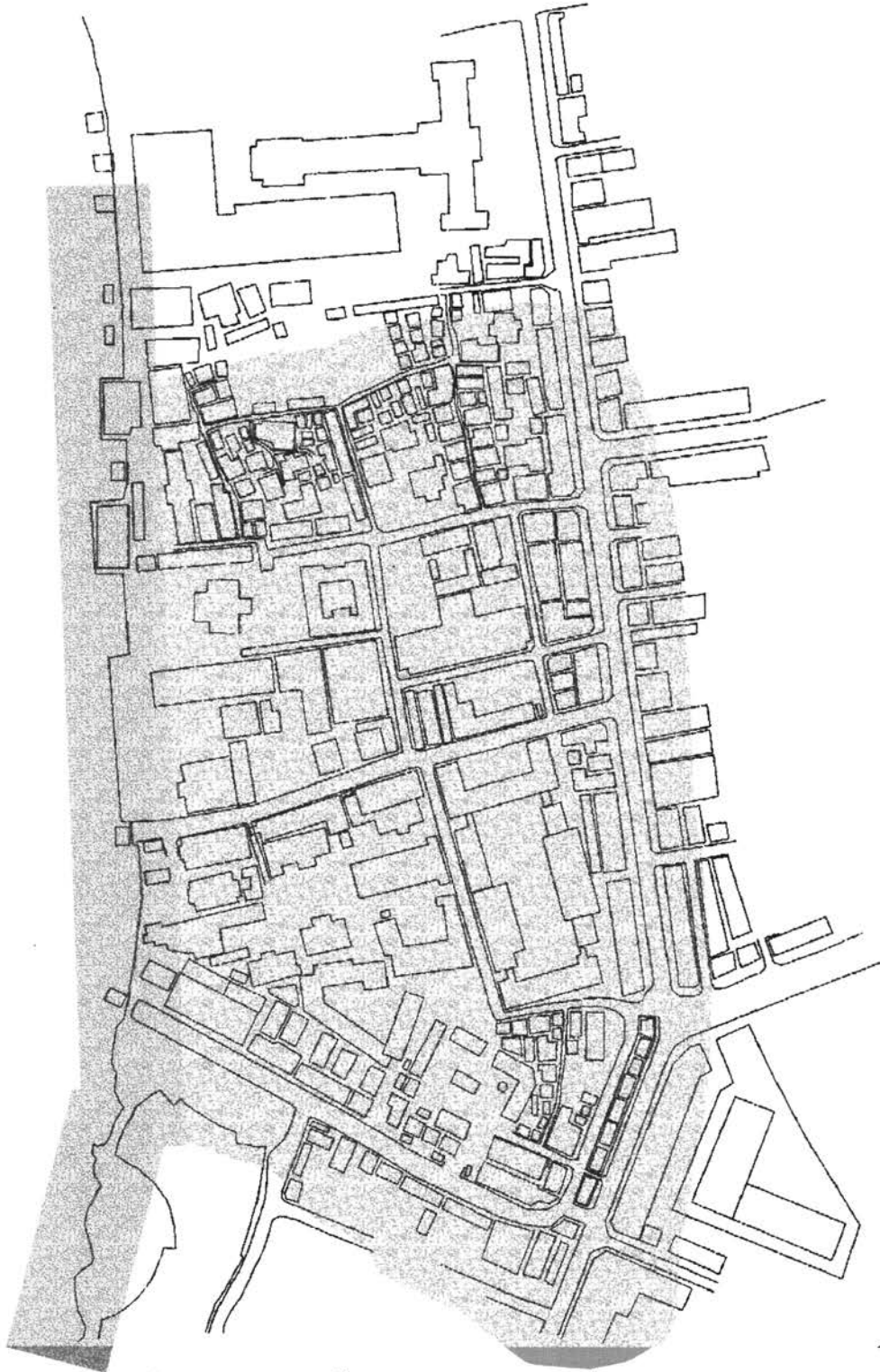
และควรดำเนินการควบคุมไปกับการขึ้นทะเบียนถนนเจริญกรุงและอาคารห้องแถวริมฝั่งถนนเจริญกรุงทั้งสองฝั่ง เนื่องจากถนนเจริญกรุงเป็นถนนประวัติศาสตร์ เป็นถนนสายแรกของประเทศไทย และห้องแถวบนสองฟากฝั่งถนนเจริญกรุงเป็นห้องแถวในยุคต้นๆ มีความงาม แต่ขาดการดูแลรักษาอย่างถูกต้องทำให้เกิดสภาพไม่งดงาม และอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรืออาจจะถูกรื้อถอนไปในที่สุด

2. พื้นที่ศึกษาทั้งหมด เสนอให้กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่น ที่มีอำนาจเพียงพอต่อการออกกฎหมายควบคุมพื้นที่ได้ ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กำหนดให้บริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2502-2542) หรือเสนอต่อสำนักผังเมืองกรุงเทพฯ เพื่อให้ออกข้อบัญญัติเป็นบริเวณพื้นที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์(สีน้ำตาล)

แต่ถ้าเกิดกรณีที่ยังมีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครควบคุมได้ไม่เพียงพอ และอาจจะเกิดการฝ่าฝืน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นย่านเศรษฐกิจด้านกายภาพและตัวอาคารจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงได้สูง และอาจจะเกิดการไม่โปร่งใส เนื่องจากหน่วยงานกรุงเทพมหานครอาจมีความใกล้ชิดกับการเมืองท้องถิ่น จึงเสนอให้ออกกฎหมายควบคุมอาคารโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เพิ่มเป็นการควบคุมพื้นที่อีกชั้นหนึ่ง

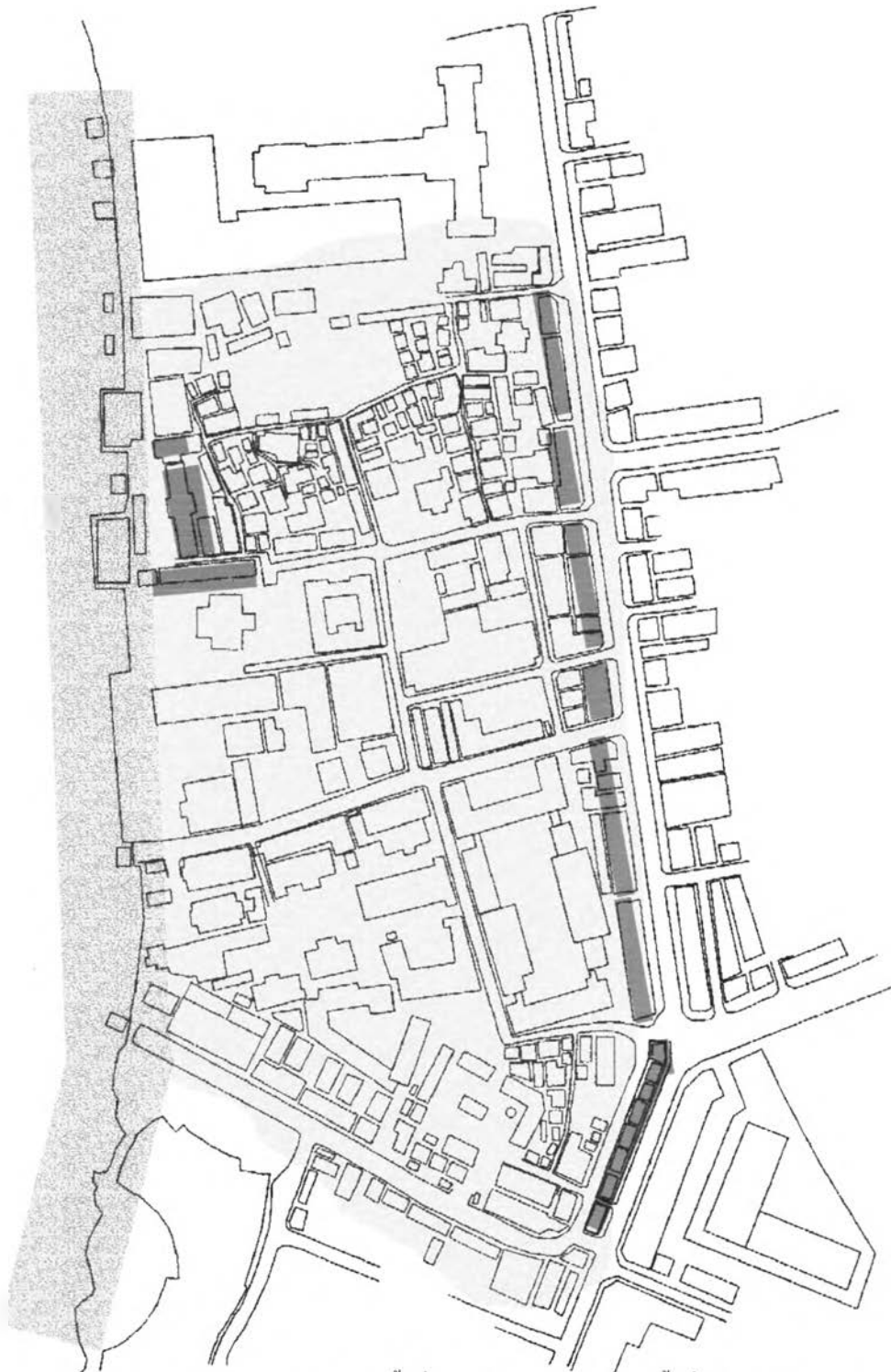
ในกรณีที่ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากกฎกระทรวงมหาดไทยมีอายุความเพียงปีเดียว อาจเกิดปัญหาความล่าช้า หรือเกิดความไม่รัดกุมในทางปฏิบัติ จึงเสนอให้เสนอพื้นที่ดังกล่าวต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เพื่อออกประกาศกระทรวงให้พื้นที่ศึกษาเป็นเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เป็นมาตรการขั้นสุดท้าย

⁶² ราชละเอียดศึกษาคณว ก. หน้า 185

แผนที่ 7.5 แสดงตำแหน่งพื้นที่การควบคุมกฎหมายในพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน

- 1. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2535
- 2. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

แผนที่ 7.6 แสดงการเสนอแนะตำแหน่งพื้นที่การควบคุมกฎหมายของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

1. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2. อาคารเสนอขึ้นทะเบียนโบราณสถาน
3. บริเวณพื้นที่ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และออกกฎกระทรวงห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคาร และ/หรือพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

จะเห็นว่าแม้ในพื้นที่ศึกษามีอาคารเก่าที่มีคุณค่าอยู่มากพอสมควร แต่กลับมิได้เสนอให้อาคารดังกล่าวประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เนื่องจากการสอบถามเจ้าของอาคารพบว่า เจ้าของอาคารไม่ต้องการให้กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนอาคาร เพราะมีความยุ่งยากในกระบวนการการซ่อมแซม-บูรณะอาคาร และไม่ได้ผลตอบแทนจากการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และจากการสำรวจพบว่าเจ้าของอาคารดังกล่าวมีการดูแลรักษาอาคารได้ดีมากพอสมควร เนื่องจากมีแรงจูงใจจากการได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม จึงเกิดความรักความหวงแหนในตัวอาคาร และบูรณะ-ซ่อมแซม นำอาคารกลับมาใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ยกเว้นอาคารเพียงหลังเดียว คืออาคารศาลกษัตริย์ที่มีคุณค่าความงามสูง แต่กลับมีสภาพทรุดโทรม จึงเสนอให้อาคารศาลกษัตริย์เป็นอาคารเพียงหลังเดียวในพื้นที่ศึกษาประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน

แม้กรมศิลปากรจะไม่ได้รับการเสนอแนะในการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน แต่กรมศิลปากรก็มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ให้โครงการประสบความสำเร็จได้จากหลายแนวทาง เช่น การให้ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์-ซ่อมแซมอาคาร โดยตรงแก่เจ้าของอาคาร หรือการเป็นที่ปรึกษาในโครงการปรับปรุงทางกายภาพในโครงการต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา รวมถึงการเปิดอบรมให้กับคนในพื้นที่ศึกษาได้เข้าใจถึง การอนุรักษ์พื้นที่ศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน และกรมศิลปากรยังสามารถส่งตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม ให้คำปรึกษาในคณะกรรมการท้องถิ่นที่เกิดการรวมตัวกันจากคนในพื้นที่ศึกษา เพื่อบริหารจัดการโครงการ โดยคนในพื้นที่เอง ก็เป็นเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้

แนวทางที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ น่าจะมีความเหมาะสมกับพื้นที่ศึกษา และเป็นแนวทางที่เหมาะสมมากกว่าการประกาศขึ้นทะเบียนอาคารเป็นหลังๆ เพราะเป็นการอนุรักษ์บนความต้องการและการดำเนินการของคนในพื้นที่ โดยกรมศิลปากรสามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด และมีบทบาทในการอนุรักษ์โดยตรง และสามารถให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการอนุรักษ์อย่างถูกต้องได้โดยไม่จำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขที่ยุ่งยากในการอนุรักษ์ และไม่เสี่ยงต่อความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นกับเจ้าของอาคาร เหมือนกับประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเฉพาะหลัง

7.3.5 แผนโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านกายภาพ

● ประเภทปรับปรุงภูมิทัศน์

1) โครงการปรับปรุงบริเวณด้านหน้าทางเข้าชุมชนฮารุณ(ด้านที่ติดกับสถานทูตฝรั่งเศส)

หลักการและเหตุผล

ชุมชนฮารุณเป็นชุมชนมุสลิมที่มีประวัติความเป็นมาอย่างช้านานมีอายุชุมชนมากกว่า 170 ปี ตัวชุมชนไม่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจรหลักภายนอก ทั้งจากถนนเจริญกรุง หรือจากทางแม่น้ำเจ้าพระยา ตัวชุมชนมีทางเข้าอยู่ 2 ทางคือ 1) ทางเข้าจากบริเวณซอยเจริญกรุง 34 (ซอยวัดม่วงแค) และ 2) ทางเข้าจากซอยเจริญกรุง 36 ตรงข้ามกับสถานทูตฝรั่งเศส ซึ่งถือว่าเป็นทางเข้าหลัก (เนื่องจากมีป้ายชื่อชุมชนติดตั้งอยู่)

จากการสำรวจพบว่า บริเวณทางเข้าหลักของชุมชนฮารุณ ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม ไม่ส่งเสริมถึงความสำคัญของชุมชน และจากการสังเกตการพบเห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งไม่กล้าเดินผ่านเข้าไปในชุมชน เนื่องจากบริเวณทางเข้ายังมีภาพลักษณ์ที่ไม่เชื่อเชียวในการมาเยี่ยมชมของคนทั่วไปอีกด้วย ดังนั้นจึงเห็นควรให้ทำการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าทางเข้าหลักของชุมชนฮารุณ ให้แสดงออกได้ถึงความสำคัญ และตำแหน่งที่ตั้ง ทางเข้า(Gate)ของชุมชน และรวมไปถึงการจัดระเบียบความเรียบร้อย ปรับปรุงร้านอาหารของกลุ่ม

แม่บ้านตำรวจน้ำ เนื่องจากอยู่ติดกับทางเข้าหลักของชุมชนฮารุณ โดยที่ปัจจุบันใช้บริเวณลานของบ้านไม้เก่า เป็นที่นั่งของร้านอาหารบดบังตัวอาคารบ้านไม้ ซึ่งเป็นบ้านไม้ที่มีความงดงามแต่ในปัจจุบันไม่มีผู้อยู่อาศัยจึงไม่เกิดการใช้สอย ดังนั้นจึงเสนอให้บ้านไม้ดังกล่าวใช้งานเป็นที่ทำการชุมชน พร้อมกับเป็นสถานที่เก็บรวบรวมประวัติ ความสำคัญ และประเพณี-วัฒนธรรมของชุมชน และเพื่อให้เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่สนใจทั่วไป และนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของโครงการ

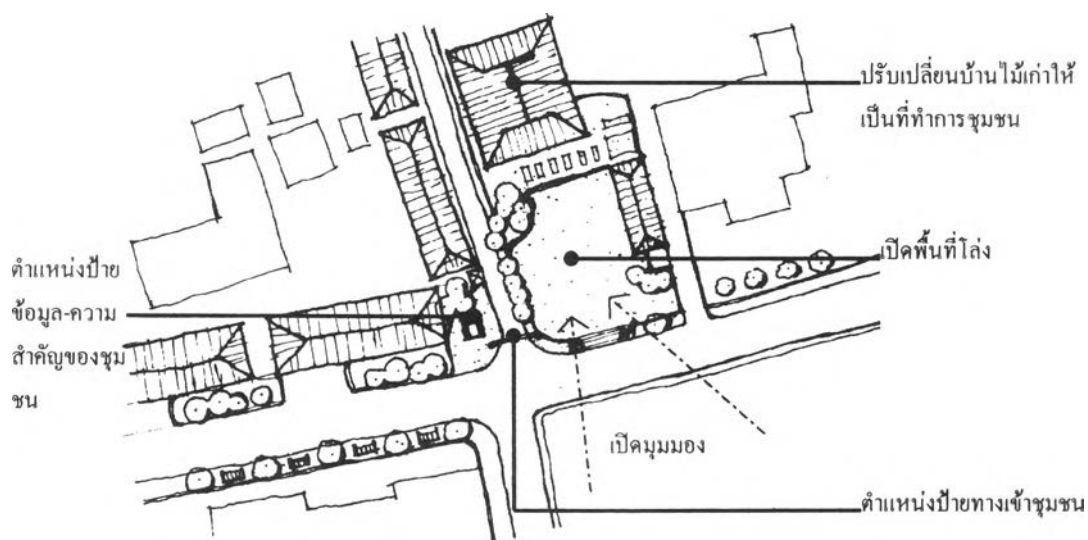
1. เพื่อให้ทางเข้าหลักของชุมชนได้แสดงถึงตำแหน่งที่ตั้ง ความสำคัญ และเป็นประตู (Gate) ของชุมชน
2. เพื่อให้ทางเข้าชุมชนมีภาพลักษณ์ที่เชื่อเชิญมากขึ้น
3. เพื่อให้หน้าอาคารเก่าที่มีคุณค่ากลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง โดยมีประโยชน์การใช้งานที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว

ขอบเขตของโครงการ

1. ทำการตกแต่งและติดตั้งป้ายทางเข้าชุมชนใหม่
2. ปรับปรุงทางเข้าชุมชนให้มีภาพลักษณ์ที่งดงามและเชื่อเชิญมากกว่าเดิม โดยทำการเปิดมุมมองบริเวณร้านค้าแม่บ้านตำรวจน้ำ เพื่อให้เห็นถึงตัวอาคารไม้ที่งดงาม
3. ให้อาคารไม้ด้านหน้าทางเข้าชุมชน มีการใช้งานโดยกำหนดประโยชน์ใช้สอยให้เป็น ที่ทำการชุมชน พร้อมกับเป็นสถานที่เก็บรวบรวมประวัติ ความสำคัญ และประเพณี-วัฒนธรรมของชุมชน และเพื่อให้เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่สนใจทั่วไป และนักท่องเที่ยว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

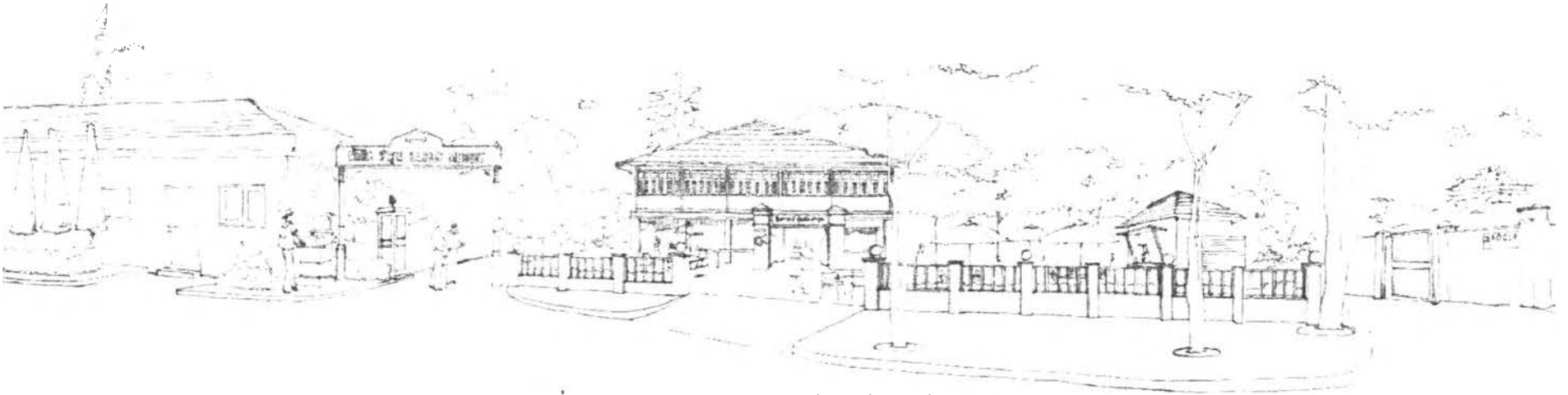
- คณะกรรมการชุมชนฮารุณ
- สำนักงานเขตบางรัก
- กรมธนารักษ์
- กรุงเทพมหานคร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนที่ 7.7 ผังปรับปรุงบริเวณด้านหน้าทางเข้าชุมชนฮารุณ

รูปที่ 7.9 ด้านหน้าทางเข้าชุมชนชาวมุสลิม

รูปที่ 7.10 ทศนียภาพการปรับปรุงด้านหน้าทางเข้าชุมชนชาวมุสลิม

2) โครงการปรับปรุงถนนซอยด้านข้างโรงแรมโอเรียนเต็ล

หลักการและเหตุผล

ทางสัญจรสายดังกล่าวเป็นทางสัญจรที่เดินรถทางเดียวมีความกว้างประมาณ 3 เมตร แต่เนื่องจากเป็นทางที่สามารถเชื่อมโยงสถานที่สำคัญต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา และยังเป็นเส้นทางที่คาดว่าจะนำมาใช้เป็นทางเดินนักท่องเที่ยวในลำดับต่อไป

แต่จากการสำรวจพบว่าบาทวิถี(Footpath) ของเส้นทางดังกล่าว มีกว้างเพียงประมาณ 20 ซม. ไม่มีความเพียงพอต่อการสัญจร อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดความปลอดภัย ดังนั้นจึงเสนอให้ทำการปรับปรุงขยายทางเดินเท้าในช่วงถนนซอยดังกล่าว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งโครงการนี้ยังมีส่วนช่วยนำสายตา ไปยังทางเข้าชุมชนชาวมุสลิม เพื่อเป็นการเน้นถึงความสำคัญของชุมชนดังกล่าว ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

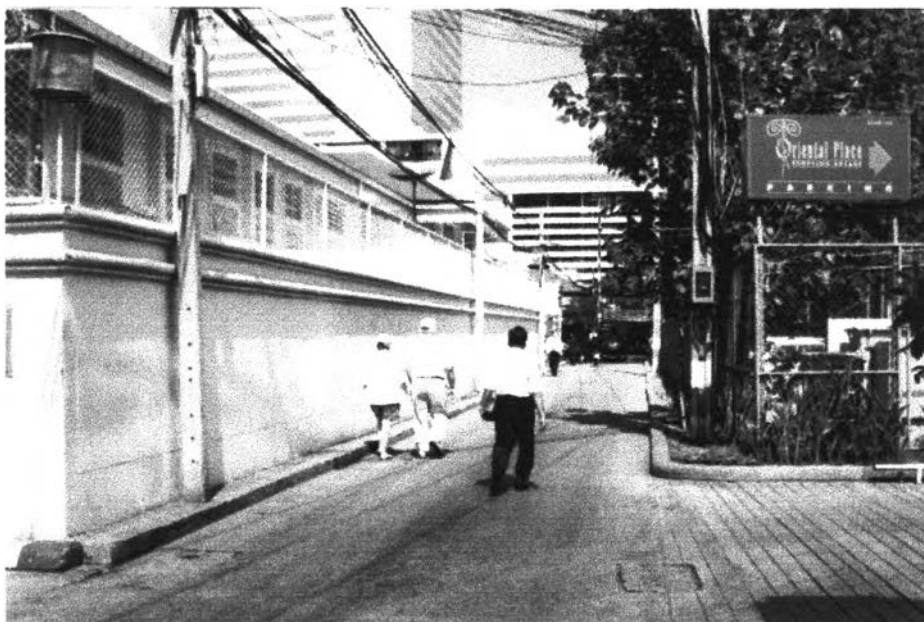
1. เพื่อให้ทางเดินเท้าของทางสัญจรดังกล่าวมีขนาดความกว้างเพียงพอต่อการพัฒนาในอนาคต และเป็นการช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ขอบเขตของโครงการ

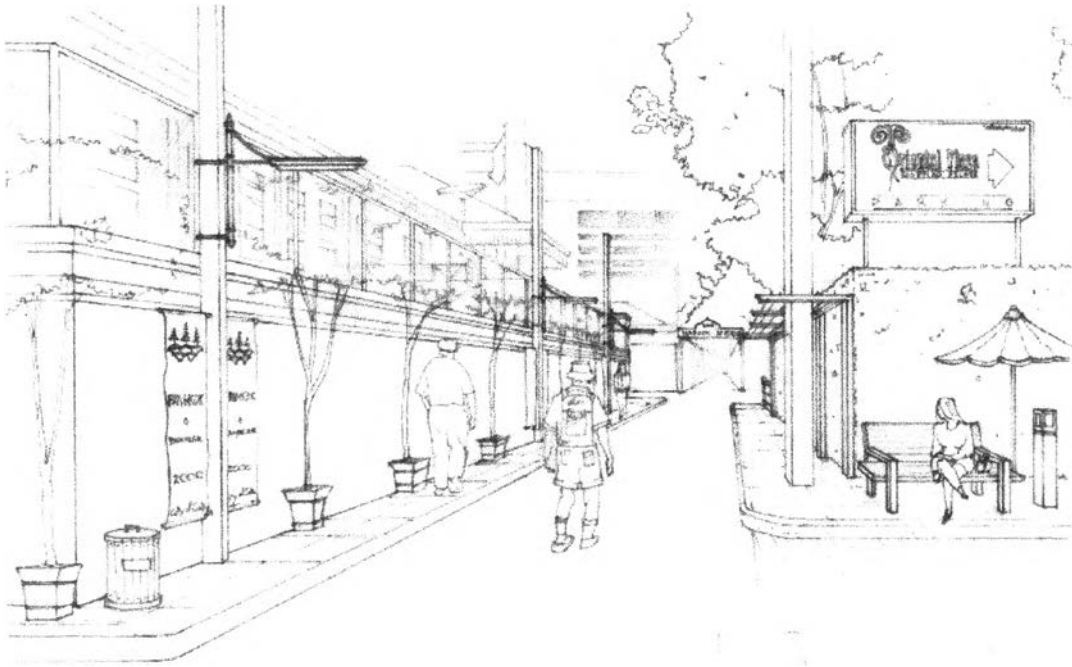
1. ขยายทางเดินเท้าซึ่งจากเดิมมีความกว้าง 20 ซม. ซึ่งมีอยู่ด้านเดียวของถนน ออกเป็น 1 เมตร และทำทั้ง 2 ข้างของถนน
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยการ ติดตั้ง Furniture street ต่างๆ เช่น เสาไฟ รวมถึงต้นไม้ด้วย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เขตบางรัก
- กรุงเทพมหานคร
- โรงแรม โอเรียนเต็ล

รูปที่ 7.11 บริเวณถนนซอยด้านข้างโรงแรมโอเรียนเต็ล

รูปที่ 7.12 ทักษะภาพการปรับปรุงบริเวณถนนชอยด้านข้างโรงแรมโอเรียนเต็ล

3) โครงการปรับปรุงบริเวณถนนชอยด้านหน้าอาคารห้างโอเรียนเต็ลเพลส

หลักการและเหตุผล

ถนนสายดังกล่าวเป็นตัวเชื่อมห้างโอเรียนเต็ลเพลส กับด้านหลังของบริเวณพื้นที่บริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน ซึ่งในปัจจุบันบริเวณดังกล่าวมีสภาพดังต่อไปนี้

- ถนน เป็นถนนเดินทางเดียว มีความกว้างประมาณ 5-6 ม. เคนรถช่องทางเดียว เนื่องจากด้านหน้าห้างโอเรียนเต็ลเพลสใช้เป็นช่องทางจอดรถ ทำให้เกิดการบดบังความงามของอาคาร

- ด้านหลังของบริเวณพื้นที่บริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน ถูกบดบังด้วยรั้วสังกะสีปิดทึบ มองจากภายนอกไม่สามารถเห็นความงามของอาคารและกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้

- ห้างโอเรียนเต็ลเพลส เป็นห้างขายสินค้าชั้นนำ และมีสินค้าที่หลากหลาย สามารถพัฒนาเป็นห้างสรรพสินค้าหลักชั้นนำ สำหรับชาวต่างชาติได้ ตัวอาคารมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่งดงาม ด้านหน้าอาคาร มีพื้นที่เป็นลานโล่ง (Plaza) พอสมควร ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวยังไม่ได้เกิดประโยชน์ใช้สอย

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว จึงควรปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในย่านบางรักให้ประสบความสำเร็จได้มากขึ้น โดยมีแนวคิดในการปรับปรุงดังต่อไปนี้

- ถนน ควรปรับปรุงโดยการกำหนดไม่ให้มีการจอดรถด้านหน้าห้างโอเรียนเต็ลเพลส โดยกำหนดให้ไปจอดรถในส่วนที่จอดรถด้านหลังอาคาร เพื่อไม่ก่อให้เกิดการบดบังตัวอาคาร

- ด้านหลังของบริเวณพื้นที่บริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน ควรปรับเปลี่ยนรั้วซึ่งจากเดิมเป็นรั้วสังกะสีที่ปิดทึบ เป็นรั้วที่โปร่งสามารถมองเห็นความงามของอาคารและกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้ และให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินเข้าจากด้านหลังของพื้นที่ได้ ซึ่งด้านหลังของพื้นที่ดังกล่าวอาจจะปรับเปลี่ยนเป็นลานโล่ง เพื่อใช้ในการแสดงการทำสินค้าที่ทำด้วยมือ ในช่วงเวลาที่ร้านต้องการประชาสัมพันธ์เพื่อขายสินค้า และเป็นการได้แสดงออกถึงวัฒนธรรมในขณะเดียวกันด้วย

- ห้างไอริชเน็ลเพลส ตัวอาคารได้รับการดูแลอย่างดีจึงไม่จำเป็นต้องปรับปรุงแต่อย่างใด ส่วนที่นำสนใจพื้นที่ลานโล่ง(Plaza)ด้านหน้าอาคาร สามารถขยายความกว้างได้อีกพอสมควร เนื่องจากได้กำหนดให้ย้ายช่องทางจอดรถไปส่วนจอดรถด้านหลังอาคารแล้ว อาจจะสร้างบรรยากาศให้บริเวณดังกล่าวด้วยการใส่กิจกรรมลงไป เช่น เป็นร้านขายของว่างและเครื่องดื่มเล็กๆ สามารถนั่งพักผ่อน และชมทิวทัศน์หรือชมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบริเวณด้านหลังของบริเวณพื้นที่บริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือนภายหลังจากที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว

วัตถุประสงค์โครงการ

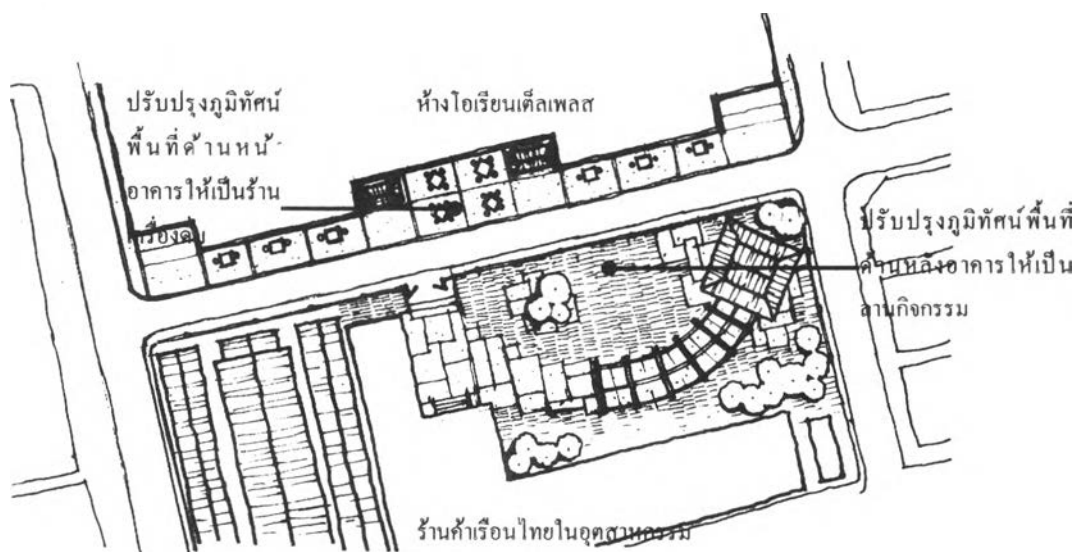
1. เพื่อปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณนี้ ให้มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในย่านบางรักให้ประสบความสำเร็จได้มากขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมพื้นที่ด้านหน้าห้างไอริชเน็ลเพลสให้เกิดกิจกรรมในเชิงการท่องเที่ยว เพื่อให้คนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง
3. เพื่อปรับปรุงบริเวณพื้นที่ด้านหลังของบริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน ให้มีความงดงาม และได้ออกถึงวัฒนธรรม งานหัตถกรรมไทย เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมรายได้ของคนในพื้นที่ในช่วงเวลาเดียวกัน

ขอบเขตของโครงการ

1. ย้ายตำแหน่งช่องทางจอดรถด้านหน้าห้างไอริชเน็ลเพลส และกำหนดให้นำรถไปจอดในส่วนจอดรถด้านหลังอาคาร
2. แนะนำและขอความร่วมมือจากเจ้าของพื้นที่ ทั้งในส่วนไอริชเน็ลเพลส และบริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน ให้ดำเนินการตามแนวความคิดที่นำเสนอ
3. จัดตั้งFurniture street เพื่อช่วยเสริมความงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับพื้นที่ดังกล่าว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เขตบางรัก
- กรุงเทพมหานคร
- บริษัทไอริชเน็ลเพลส
- บริษัทอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน

แผนที่ 7.8 ผังปรับปรุงบริเวณถนนซอยด้านหน้าอาคารห้างไอริชเน็ลเพลส

รูปที่ 7.13 บริเวณถนนซอยด้านหน้าอาคารห้าง โอเรียนเต็ลเพลส

รูปที่ 7.14 ทศนียภาพการปรับปรุงบริเวณถนนซอยด้านหน้าอาคารห้าง โอเรียนเต็ลเพลส

4) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณซอยเจริญกรุง 40 และซอยเจริญกรุง 42/1

หลักการและเหตุผล

บริเวณซอยเจริญกรุง 40 และซอยเจริญกรุง 42/1 เป็นเส้นทางสัญจรที่มีผู้คนสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก ทั้งคนในพื้นที่ศึกษา และนักท่องเที่ยว เนื่องจากเส้นทางสัญจรดังกล่าวเป็นเส้นทางที่เปลี่ยน-ผ่านการสัญจรจากทางบกไปสู่ทางน้ำ และยังเป็นบริเวณที่ตั้งของโรงแรมที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวอีกด้วย ในปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวมีร้านค้าเต็มทั้ง 2 ข้างทาง ในแต่ละร้านค้าต่างก็ขายสินค้าและประกอบกิจการในลักษณะส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว มีการบริการและขายสินค้าที่หลากหลาย รวมถึงร้านค้ารถเข็นซึ่งเป็นสิ่งที่เพิ่มสีสันให้กับพื้นที่ และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่นักท่องเที่ยวได้จับจ่ายใช้สอย มีศักยภาพเพียงพอต่อการส่งเสริมให้เป็นถนนของการจับจ่าย(Shopping street)

แต่ในทางกลับกัน ร้านค้ารถเข็นก็มีส่วนทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อพื้นที่ได้เช่นกัน ได้แก่ ความเป็นระเบียบ ก่อให้เกิดความสกปรก และการแสดงกิริยาก้าวร้าว เอาเปรียบต่อนักท่องเที่ยว แม้ร้านค้ารถเข็นเป็นส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว แต่การแก้ไขปัญหาก็ไม่จำเป็นที่จะต้องยกเลิก หรือรื้อถอนร้านค้ารถเข็นออกไป เนื่องจากร้านค้ารถเข็นมีข้อดีดังที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น

ดังนั้นจึงควรจัดระเบียบให้กับร้านค้าโดยมีข้อจำกัดดังนี้

- ตำแหน่งที่วางจะต้องไม่บดบังสถานที่สำคัญ
- ตำแหน่งที่วางจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่การสัญจร
- ตีเส้นแบ่งแนวให้ชัดเจน
- ตกแต่งภูมิทัศน์ให้งดงามน่าเดิน จัดระบบการเก็บขยะและทำความสะอาด รวมถึงการจัดอบรมผู้ขายสินค้าด้วย เพื่อให้เป็นถนนของการจับจ่าย(Shopping street) ที่สมบูรณ์ งดงาม และปลอดภัย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

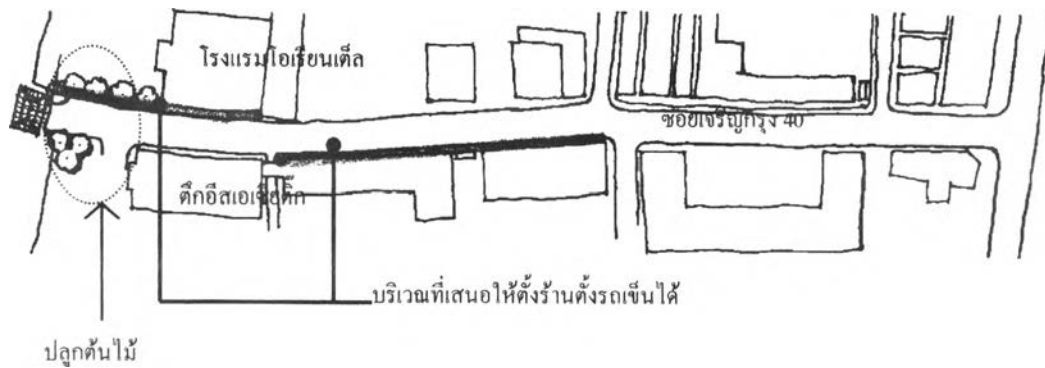
1. เพื่อปรับปรุงบริเวณซอยเจริญกรุง 40 และซอยเจริญกรุง 42/1 ให้เป็นถนนของการจับจ่าย (Shopping street) มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและงดงาม
2. เพื่อให้ร้านค้ารถเข็นบริเวณซอยเจริญกรุง 40 และซอยเจริญกรุง 42/1 เป็นที่ไว้วางใจ และมีภาพลักษณ์ที่ปลอดภัยในทัศนะของนักท่องเที่ยว

ขอบเขตของโครงการ

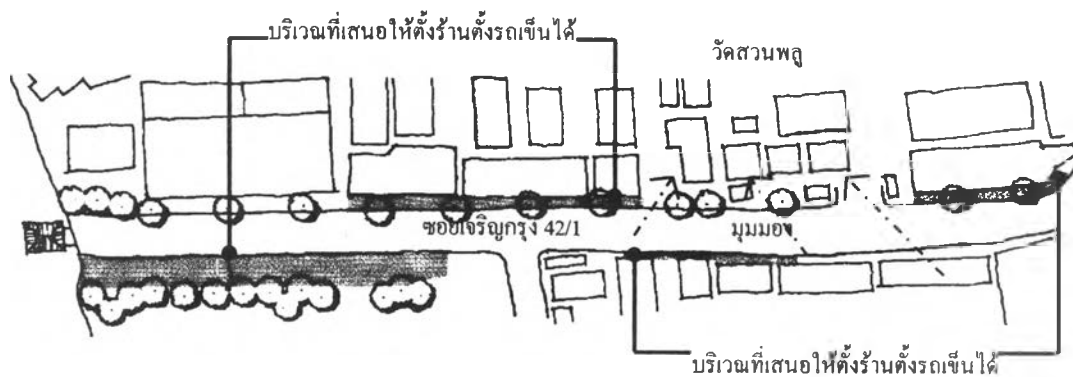
1. จัดระเบียบ ตีเส้น ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เป็นปัญหาแก่การสัญจรและ ไม่บดบังสถานที่สำคัญต่างๆ
2. ทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง
3. จัดอบรมประจำปีให้แก่ผู้ค้าขายในพื้นที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เขตบางรัก
- กรุงเทพมหานคร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนที่ 7.9 ผังการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณซอยเจริญกรุง 40

แผนที่ 7.10 ผังการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณซอยเจริญกรุง 42/1

5) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสุสานมัสยิดฮารูน

หลักการและเหตุผล

บริเวณสุสานของมัสยิดฮารูน มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่ง เป็นสุสานที่ไม่มีป้ายหลุมศพ ตกแต่งบรรยากาศด้วยการจัดเป็นสวน บรรยากาศร่มเย็น สงบเงียบ จึงไม่มีภาพลักษณ์ของความน่าหวาดกลัวแต่อย่างใด สามารถเห็นสถานที่สำคัญซึ่งถือว่าเป็นทิวทัศน์ที่งดงามได้รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นวัดม่วงแค หรือตัวอาคารมัสยิดเอง ปัจจุบันนอกจากจะใช้เป็นสุสานแล้ว ยังเป็นจุดรวม(Node) ของผู้คนในชุมชน ในช่วงเวลาประกอบกิจกรรมทางศาสนาและในช่วงเวลาเย็นของทุกวันในการนั่งเล่น พบปะพูดคุยกัน รวมถึงการเล่นกีฬา-นันทนาการด้วย

ด้วยลักษณะของพื้นที่ดังกล่าว จึงเห็นว่าพื้นที่บริเวณนี้สามารถพัฒนาเพิ่มการใช้สอยให้เป็นจุดพักนั่งของท่องเที่ยวได้ และจากการสอบถามผู้นำชุมชนในกรณีการใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ของการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนก็อนุญาตให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวได้ เพียงแต่นักเที่ยวจะต้องเคารพสถานที่ และใช้พื้นที่ได้เฉพาะเวลากลางวันเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ในเวลากลางคืน

การปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณดังกล่าวนี้ ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด โดยให้รักษาความสะอาด ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ควรเพิ่มระบบไฟฟ้า และม้านั่ง เพิ่มความปลอดภัยและความสะอาดมากขึ้น ควรจะติดตั้งป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่ท่องเที่ยว ไว้ในบริเวณดังกล่าวนี้ด้วย

การปรับปรุงพื้นที่บริเวณสุสานของมัสยิดฮารูน นอกจากจะเป็นพื้นที่ที่ให้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวแล้ว ยังทำให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการมีภูมิทัศน์ที่ดีขึ้นในชุมชน ความสะอาดในบริเวณสุสาน และยังเป็นการทำให้จุดรวม(Node) ของชุมชนมีความสมบูรณ์และสวยงามมากขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของ โครงการ

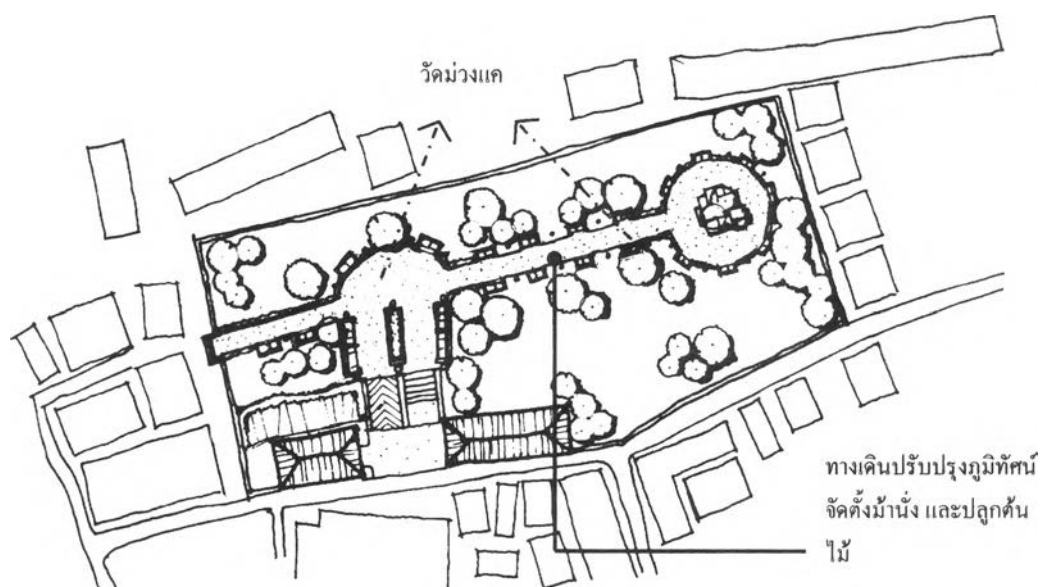
1. เพื่อปรับปรุงพื้นที่บริเวณสุสานของมัสยิดฮารูน ให้มีภูมิทัศน์ที่ดีขึ้น
2. เพื่อเสริมศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว ให้มีประโยชน์ใช้งานเพื่อเป็นจุดพักนักท่องเที่ยวได้ผสมผสานกับการเป็นจุดรวม(Node) ของชุมชน ได้ในเวลา-สถานที่เดียวกัน

ขอบเขตของโครงการ

1. ติดตั้งระบบไฟฟ้า และม้านั่งเพิ่ม
2. ติดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา
3. ดูแลรักษาทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

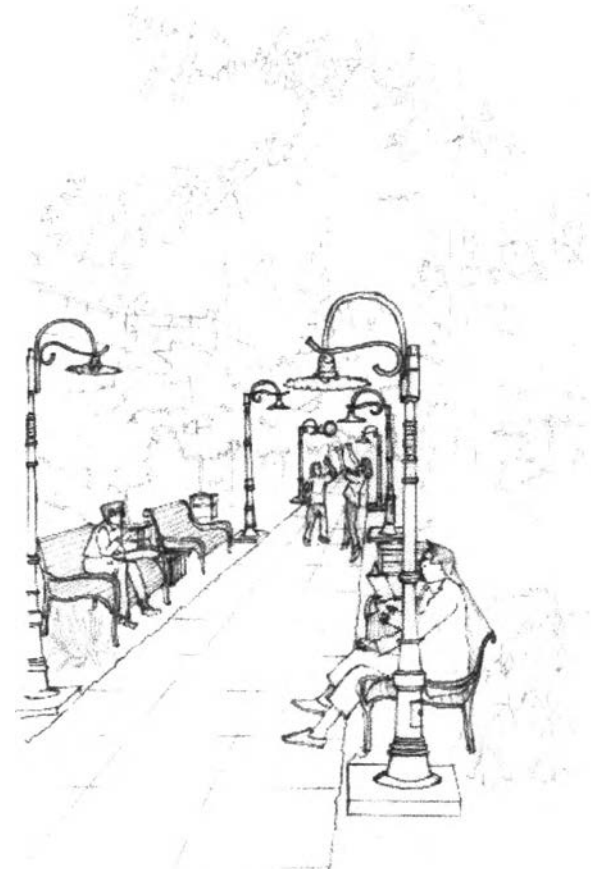
- คณะกรรมการชุมชน
- สำนักงานเขตบางรัก
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนที่ 7.11 ผังการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสุสานมัสยิดฮารูน

รูปที่ 7.15 บริเวณสุสานมัชยิดฮารูณ

รูปที่ 7.16 ทศนียภาพการปรับปรุงบริเวณสุสานมัชยิดฮารูณ

6) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณลานโล่งหน้าอาสนวิหารอัสสัมชัญ

หลักการและเหตุผล

พื้นที่บริเวณลานโล่งหน้าอาสนวิหารอัสสัมชัญ เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ที่ปัจจุบันใช้เป็นที่กิจกรรมของโรงเรียน เป็นลานจอดรถ และเป็นจุดรวม(Node) ของคริสตศาสนิกชน ในเวลาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มีความงดงาม สะอาด พื้นที่รายล้อมไปด้วยอาคารเก่าเช่น อาสนวิหารอัสสัมชัญ โรงพิมพ์อัสสัมชัญ โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เป็นต้น ดังนั้นจึงสามารถเสริมศักยภาพและเพิ่มประโยชน์ใช้สอยพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นจุดพักนักท่องเที่ยวอีกจุดหนึ่งได้

จากการสอบถามเจ้าของพื้นที่ในด้านการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ได้รับการอนุญาติให้ใช้พื้นที่ได้ เพียงแต่ควรมีการจัดการเวลาให้เหมาะสม นักท่องเที่ยวจะต้องเคารพสถานที่ และให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพกับพื้นที่ให้น้อยที่สุด เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีการใช้งานจากคนในพื้นที่เองเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่ใช้พื้นที่ในช่วงเวลาเที่ยง และวิชากิจกรรม ช่วงเวลาเช้า 7.00-8.30 และเย็น 3.30-4.30 จะใช้พื้นที่เป็นลานจอดรถเพื่อรับส่งนักเรียน

ดังนั้นในช่วงเวลาที่กล่าวมาคงไม่เหมาะสมสำหรับการต้อนรับนักท่องเที่ยว แม้สถานที่จะเปิดรับ แต่กิจกรรมที่เกิดขึ้นไม่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมควรจะเป็นเวลาอื่นที่ไม่ได้กล่าวเอาไว้ หรือเป็นช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จึงน่าจะเหมาะสมที่สุด ส่วนการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางด้านกายภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงมา เนื่องจากบริเวณนี้มีการจัดภูมิทัศน์ที่คงงามอยู่แล้ว แต่ควรจะติดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อปรับปรุงพื้นที่บริเวณลานโล่งหน้าอาสนวิหารอัสสัมชัญ ให้มีภูมิทัศน์ที่ดีขึ้น
2. เพื่อเสริมศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว ให้มีประโยชน์ใช้งานเพื่อเป็นจุดพักนักท่องเที่ยวได้ผสมผสานกับการใช้งานอื่นๆ ภายในพื้นที่ได้

ขอบเขตของโครงการ

1. ติดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา
2. ดูแลรักษาทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักมิสซังกรุงเทพฯ
- สำนักงานเขตบางรัก
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

7) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณลานโล่งหน้าวัดสวนพลู

หลักการและเหตุผล

โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณลานโล่งหน้าวัดสวนพลู เป็นอีกโครงการหนึ่งที่น่าพื้นที่เปิดโล่ง มาเพิ่ม-เสริมประโยชน์ใช้สอยให้เป็นจุดพักนักท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่มีความสงบเงียบ สะอาด มีทิวทัศน์ที่งดงาม และเป็นสถานที่สำคัญที่แสดงถึงศาสนา และเอกลักษณ์ความเป็นไทย อีกทั้งเจ้าอาวาสวัดสวนพลูมีอริยาศรัยดีใน

การต้อนรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพเพียงพอต่อการเพิ่มประโยชน์ใช้สอยให้เป็นจุดพักนักท่องเที่ยวอีกหนึ่งแห่งได้

ส่วนในการปรับปรุงพื้นที่นั้น เนื่องจากพื้นที่มีความเป็นระเบียบ สะอาด และมีที่นั่งพักเพียงพออยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องทำการปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนอะไรเพิ่มเติม แต่ควรติดป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา

การเพิ่มประโยชน์ใช้สอยให้เป็นจุดพักนักท่องเที่ยว นั้น ควรคำนึงถึงการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวในการเคารพสถานที่ เพราะเป็นบริเวณศาสนสถานซึ่งต้องการความสงบ เช่นเดียวกับ บริเวณสุสานมัสยิดฮารูม และบริเวณลานโล่งหน้าอาสนวิหารอัสสัมชัญ ดังนั้นการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวในการให้เคารพสถานที่จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ด้านกายภาพ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเพิ่มประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ดังกล่าว ให้มีประโยชน์ใช้งานเพื่อเป็นจุดพักนักท่องเที่ยวได้ ผสมผสานกับการใช้งานอื่นๆ ภายในพื้นที่ได้ในสถานที่เดียวกัน

ขอบเขตของโครงการ

1. ติดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา
2. ดูแลรักษาทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมศาสนา
- วัดสวนพลู
- สำนักงานเขตบางรัก
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

● ประเภทบูรณะ-ซ่อมแซม และปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคาร

8) โครงการปรับปรุงท่าเรือ

ท่าเรือ ถือเป็นประตูหน้าบ้าน(Gate) ในการสัญจรทางน้ำ เป็นส่วนที่ต้อนรับอันดับแรกของผู้สัญจรทางน้ำ ภายในพื้นที่ศึกษามีท่าเรืออยู่ 3 แห่ง ซึ่งทั้ง 3 แห่งนั้นเกิดปัญหาคล้ายคลึงกันคือ มักจะเกิดปัญหาน้ำท่วมในช่วงหน้าฝนเนื่องจากระดับพื้นต่ำ และปัญหาความสกปรก ทั้งในส่วนที่นั่งและห้องน้ำสาธารณะ ดังนั้นจึงควรทำการบูรณะ-ซ่อมแซมแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการเสริมระดับพื้น และทำความสะอาดตกแต่งภายในท่าเรือใหม่ รวมถึงการตกแต่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบภายนอก ให้มีรูปแบบที่แสดงถึงภาพลักษณ์ของกรุงเทพฯ สมัยก่อน(Old Siam) เพื่อเน้นถึงความสำคัญของยุคสมัย และควรติดป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากในการสำรวจพบว่าบริเวณท่าเรือควรจะมีการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และข้อมูลดังกล่าวยังเป็นสิ่งที่ต้องการนักท่องเที่ยว⁶³ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกรให้ข้อมูลดังกล่าว

⁶³ คู่มือทบทวน ก. หน้า 175

นอกจากนี้ยังควรนำเสนอกรมเจ้าท่า ให้กำหนดการจอดเรือควนเจ้าพระยา ที่ท่าเรือวัดม่วงแคด้วย เนื่องจากในปัจจุบันท่าเรือวัดม่วงแคมีเรือควนพิเศษเพียงชนิดเดียวจอดรับผู้โดยสารเท่านั้น และจากการสำรวจยังพบว่าเรือควนพิเศษที่เป็นเรือที่เทียบท่าเพียงชนิดเดียวนั้น ยังไม่ค่อยจอดรับ-ส่งผู้โดยสารตามกำหนดด้วย

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อบูรณะซ่อมแซมท่าเรือ ทั้งภายนอกให้มีรูปแบบที่งดงามเหมาะสมกับการเป็นส่วนต้อนรับอันดับแรกของผู้สัญจรทางน้ำ
2. เพื่อให้ภายในท่าเรือ ทั้งส่วนที่นั่งพักและห้องน้ำสาธารณะ มีความเป็นระเบียบและสะอาด

ขอบเขตของโครงการ

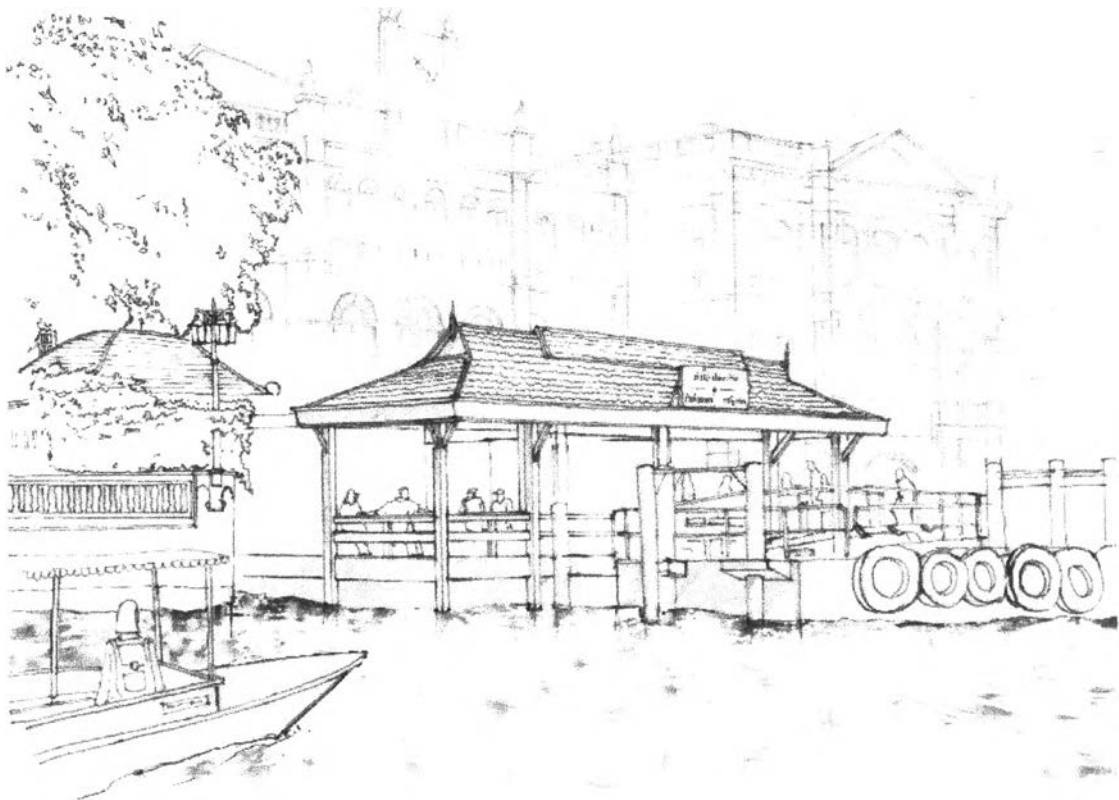
1. ปรับพื้นที่ท่าเรือให้สูงขึ้นเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน
2. ทำความสะอาดและตกแต่งบริเวณที่นั่ง และห้องน้ำ ให้มีความงดงาม สะอาด
3. ทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบภายนอกให้มีรูปแบบที่แสดงถึงภาพลักษณ์ของกรุงเทพฯ สมัยก่อน (Old Siam)
4. ดัดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา
5. นำเสนอกรมเจ้าท่า ให้เรือควนเจ้าพระยาได้เทียบท่าที่ท่าเรือวัดม่วงแค เพื่อความสะดวกในการสัญจรของคนในพื้นที่ และรวมถึงนักท่องเที่ยวด้วย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมศิลปากร
- การเจ้าท่า
- กรุงเทพมหานคร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

รูปที่ 7.17 บริเวณท่าเรือ โอเรียนเต็ล

รูปที่ 7.18 ทักษณภาพการปรับปรุงบริเวณท่าเรือ โอเรียนเต็ล

9) โครงการบูรณะอาคารสุลกสถาน

หลักการและเหตุผล

อาคารสุลกสถานปัจจุบันใช้เป็นที่พักของครอบครัวตำรวจดับเพลิงบางรัก มีสภาพทรุดโทรม ไม่ได้รับการดูแลรักษา แต่เนื่องจากเป็นอาคารที่มีประวัติความเป็นมา และมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่งดงาม จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์อาคารดังกล่าวไว้ให้ทรงคุณค่าต่อไป

จากการศึกษาและสอบถาม พตท.สมเกียรติ สุกลสถิตย์ (สว.ดับเพลิงที่15) พบว่ามีหลายหน่วยงานที่มีความสนใจและต้องการบูรณะอาคารหลังนี้ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่จะปรับเปลี่ยนอาคารหลังนี้ให้เป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไทย หรือจะเป็นโรงแรมโอเรียนเต็ลที่มีแนวคิดจะปรับเปลี่ยนอาคารหลังนี้เป็นส่วนต้อนรับบุคคลสำคัญ หรือแขกบ้าน-แขกเมือง

อย่างไรก็ตาม แนวทางในการบูรณะอาคารหลังนี้นั้น ควรให้คนในพื้นที่ ผู้คนทั่วไป รวมถึงนักท่องเที่ยวได้มีส่วนในการเข้าไปใช้พื้นที่ เนื่องจากเป็นอาคารที่มีคุณค่าจึงไม่ควรอยู่ในการใช้งานของกลุ่มคนเพียงกลุ่มเดียว และจากการสอบถามพตท.สมเกียรติ สุกลสถิตย์ พบว่าท่านเห็นสมควรในการย้ายที่ทำการสถานีดับเพลิงบางรักออกไปในบริเวณอื่นถ้ามีพื้นที่อย่างเพียงพอ ดังนั้นจึงเสนอให้ย้ายที่ทำการสถานีดับเพลิงบางรักและตำรวจนำออกจากรั้ว เพื่อทำการซ่อมแซมและปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยของอาคารหลังนี้เป็นอาคารที่ใช้งานในเชิงพิพิธภัณฑ์ แสดงเรื่องราวความสำคัญของทั้งตัวอาคารเอง ประวัติศาสตร์ความสำคัญของพื้นที่บางรักและกรุงเทพฯ ในอดีต และควรทำการเปิดมุมมองด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยการรื้อถอนอาคารจอร์จดับเพลิงออก เพื่อให้เห็นถึงความงามของอาคาร และให้เป็นลานโล่งในการประกอบกิจกรรม และเป็นบริเวณพักผ่อนของคนในพื้นที่ด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

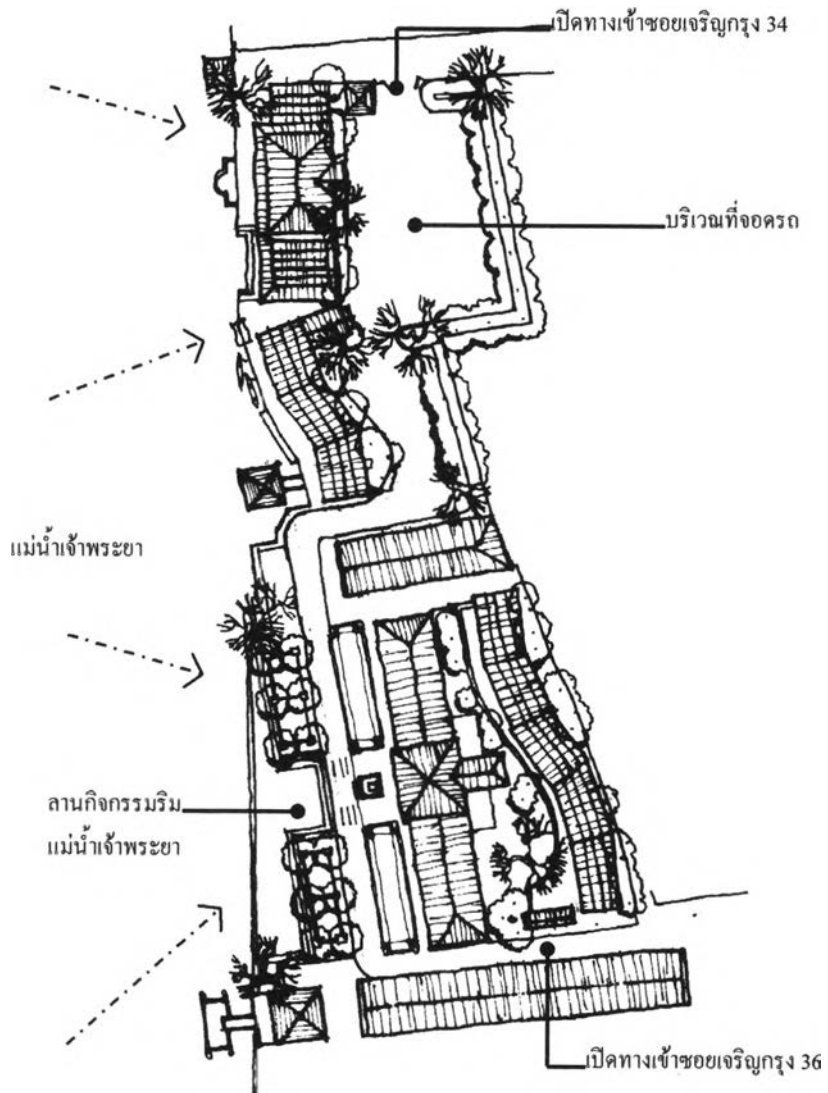
1. บูรณะ ซ่อมแซมอาคารสุลกสถาน(สถานีดับเพลิงบางรัก) ให้คงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และแสดงออกถึงความงดงามสืบต่อไป
2. เปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วัฒนธรรม
3. กำหนดประโยชน์ใช้สอยให้คนในพื้นที่ศึกษา คนทั่วไป และนักท่องเที่ยว สามารถเข้าไปสัมผัส และสามารถมีประสบการณ์โดยตรงกับสถานที่ด้วยตนเองได้

ขอบเขตของโครงการ

1. ทำการย้ายที่ทำการสถานีดับเพลิงบางรักไปในพื้นที่ที่เหมาะสม
2. บูรณะซ่อมแซม อาคารสุลกสถานทั้ง 4 หลัง
3. รื้อถอนโรงซักผ้า โรงรถ และอาคารหลังอื่นๆ ที่บดบังทัศนียภาพด้านริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา
4. ตกแต่งภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบอาคารใหม่ ให้เป็นลานอเนกประสงค์ เพื่อให้คนในพื้นที่ได้ใช้พักผ่อน หรือเป็นพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมกลางแจ้งได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงานเขตบางรัก
- กรมธนารักษ์
- กรมศิลปากร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนที่ 7.12 ผังการบูรณะอาคารสุลกษฐาน

รูปที่ 7.19 ทศนียภาพการการบูรณะอาคารสุลกษฐาน

(ที่มา : ,มรดกโลก.การศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไทยกรุงเทพมหานคร
กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2537 หน้า 151)

10) โครงการบูรณะตึกอีสเอเซียติก และบริเวณลานโล่งด้านหน้าตึก

หลักการและเหตุผล

ตึกอีสเอเซียติก เป็นอาคารเก่าที่มีประวัติศาสตร์ในด้านการค้า เป็นอาคารที่มีคุณค่าความสวยงามทางด้านสถาปัตยกรรม และเป็นอาคารที่ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามในปี พ.ศ. 2527 ที่ตั้งอาคารอยู่ติดกับท่าเรือโอเรียนเต็ลซึ่งเป็นท่าเรือที่มีนักท่องเที่ยวและผู้คนสัญจรเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันตึกไม่ได้มีการใช้งานมาเป็นเวลานาน จึงทำให้ตัวอาคารมีสภาพทรุดโทรม และเป็นการใช้ทรัพยากรอาคารอย่างไม่มีเต็มประสิทธิภาพ นับวันจะยิ่งทำให้อาคารเสื่อมโทรมลงไป จึงควรดำเนินการอนุรักษ์อาคารดังกล่าวเพื่อให้คงคุณค่าอยู่ต่อไป

บริเวณอาคารสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนดังที่ได้แสดงไว้ในแผนที่ต่อไปนี้

ในการบูรณะอาคารควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายโดยรวมเป็นสำคัญ ให้ได้ประโยชน์จากการบูรณะสูงสุด และที่สำคัญกว่านั้นคือให้อาคารสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ โดยที่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสามารถแยกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ได้แก่

1. คนในพื้นที่ศึกษา และคนทั่วไป
2. นักท่องเที่ยว
3. เจ้าของอาคาร

ดังนั้นการกำหนดประโยชน์ใช้สอยนอกจากจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา(อนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม)แล้ว ยังต้องคำนึงถึงศักยภาพและที่ตั้งของตัวอาคาร อีกทั้งยังจะต้องให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอนุรักษ์ ดังนั้นประโยชน์ใช้สอยในโครงการนี้จึงมีความหลากหลาย โดยแยกตามลักษณะของผังอาคาร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- อาคารหลังที่ 1

เป็นอาคารในส่วนด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตัวอาคารมีทั้งหมด 3 ชั้น ในส่วนชั้นล่างให้ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยเป็น ร้านค้าย่อยและร้านอาหาร(Shopping Mall) เนื่องจากสะดวกต่อการบริการนักท่องเที่ยวและผู้สัญจรทั่วไป ในส่วนชั้นที่ 2 เสนอให้ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยเป็น แกลลอรี่ คาเฟ่(Gallery cafe)สำหรับนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือผู้ที่ต้องการข้อมูลทางด้านวิชาการ และประวัติศาสตร์ของพื้นที่ สาเหตุที่นำเสนอไว้ในส่วนชั้น 2 เนื่องจากผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำเป็นต้องผ่านชั้นล่าง เพราะมีบันไดทางขึ้นด้านหน้าอาคารที่สามารถเข้าสู่ชั้น 2 ได้เลย ส่วนชั้น 3 นำเสนอให้เป็นส่วนแสดงประวัติศาสตร์ของตัวอาคาร(Exhibition) ประวัติศาสตร์ของย่านบางรักและกรุงเทพมหานคร เพื่อความต่อเนื่องจากกิจกรรมในส่วนชั้นที่ 2

- ลานโล่งหน้าอาคาร ด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ปัจจุบันในส่วนลานโล่งนี้เป็นที่ที่ไม่มีประโยชน์ใช้สอย ดังนั้นจึงนำเสนอให้เป็นลานโล่งเอนกประสงค์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เป็นพื้นที่สำหรับให้นักเรียนภายในพื้นที่ศึกษาได้ หมุนเวียนในการแสดงออก ในช่วงวิชากิจกรรม อาจจะมีการแสดงดนตรีไทย –สากล หรือการแสดงนาฏศิลป์ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กับเยาวชนในพื้นที่ศึกษา พร้อมกับเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมโดยคนในพื้นที่เอง ทำให้เกิดทัศนคติที่งดงามและเป็นการค้ำชูสายตาของผู้สัญจรทางน้ำและนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

หรือ เป็นพื้นที่เพื่อการออกร้าน สำหรับร้านค้าในพื้นที่ศึกษาที่ต้องการประชาสัมพันธ์สินค้าของตนเอง หรืออาจจะเป็นจัดพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวให้เป็นที่นั่งรับประทานอาหารในช่วงเวลาที่ไม่มีกิจกรรมก็น่าจะทำได้

- อาคารหลังที่ 2

ทางเลือกที่ 1. นำเสนอให้ปรับปรุงเป็น หอพักนักเรียนของโรงเรียนในพื้นที่ศึกษาและบริเวณใกล้เคียง เป็นนักเรียนต่างจังหวัด หรือนักเรียนต่างประเทศในโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่มีจำนวนมาพอสมควรในทุกปี เพื่อเป็นการปลูกฝังและเป็นการให้นักเรียนได้มีประสบการณ์โดยตรงในอาคารประวัติศาสตร์

ทางเลือกที่ 2. นำเสนอให้ปรับปรุงเป็นห้องพักของ โรงแรม โอเรียนเต็ลอีกหลังหนึ่ง เนื่องจากเป็นโรงแรมที่ได้รับความนิยม มีชื่อเสียงระดับโลก และยังทำให้เจ้าของอาคาร คนในพื้นที่ได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

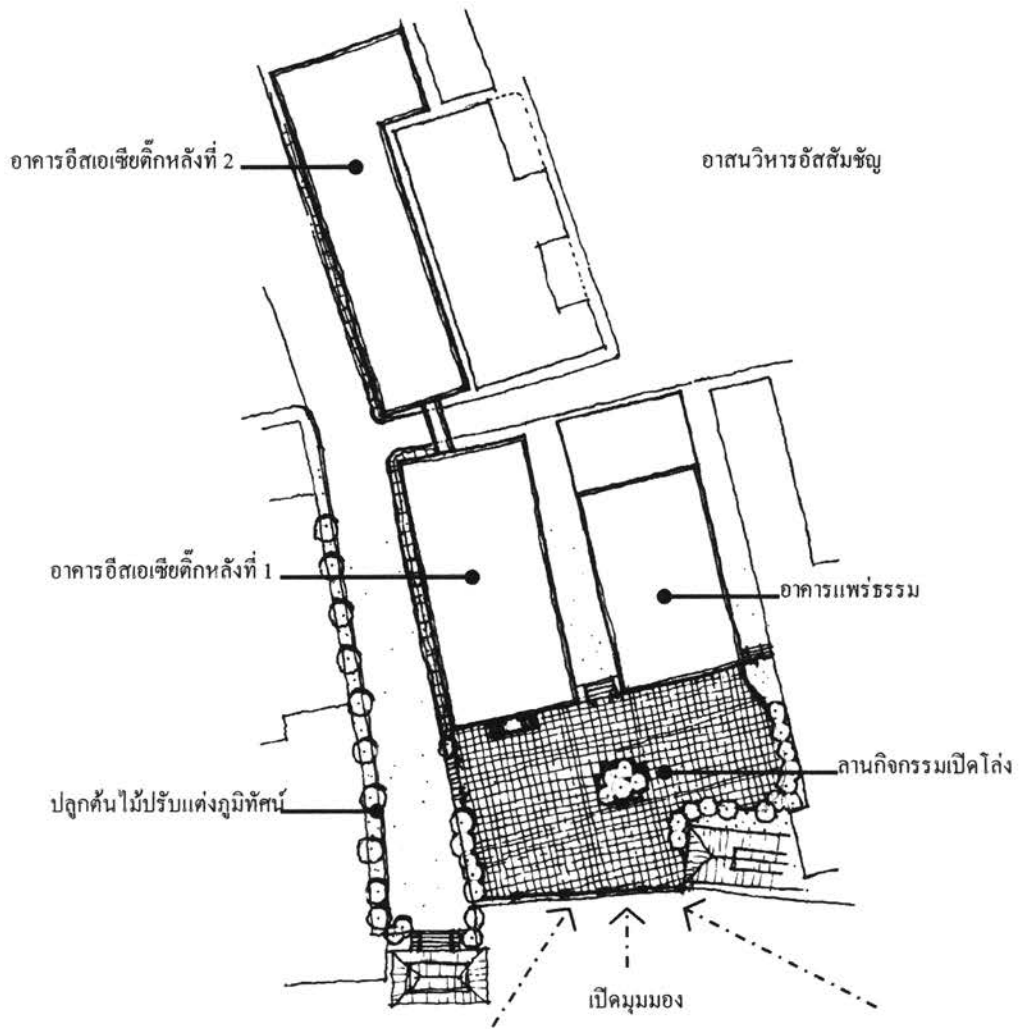
1. บูรณะ ซ่อมแซมตึกฮิสเทอริค ให้ตัวอาคารได้แสดงออกถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และแสดงออกถึงความงดงามสืบต่อไป
2. เพิ่มประโยชน์ใช้สอยใหม่ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วัฒนธรรม
3. กำหนดประโยชน์ใช้สอยให้กลุ่มเป้าหมายในระดับต่างๆ ได้รับประโยชน์สูงสุด

ขอบเขตของโครงการ

1. ทำการบูรณะ-ซ่อมแซมอาคารหลังที่ 1,2
2. ทำการปรับปรุงบริเวณลานโล่งหน้าอาคารด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยาใหม่ เพื่อให้เป็นลานเอนกประสงค์
3. ดัดตั้งป้ายให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแผนที่แนะนำสถานที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ศึกษา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

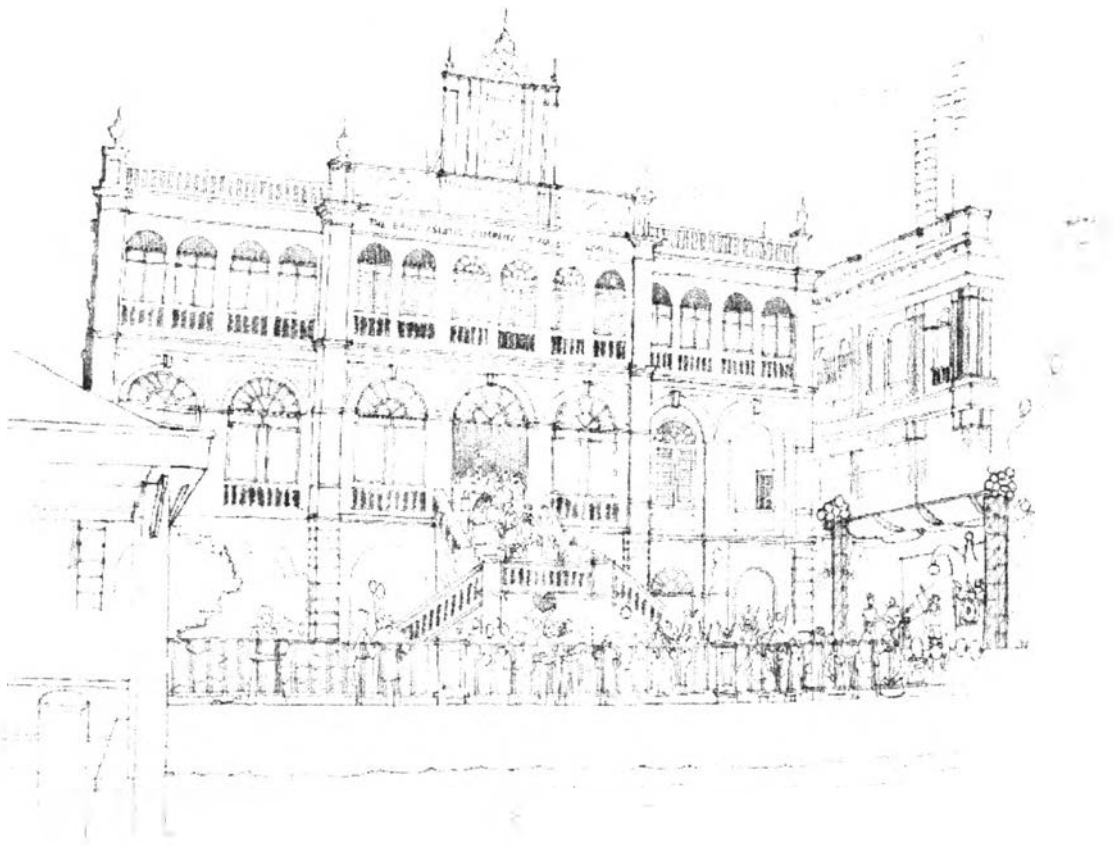
- บริษัท โอเรียนเต็ลเพลส
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- กรมศิลปากร
- สำนักงานเขตบางรัก
- การเจ้าหน้าที่

แผนที่ 7.14 ผังการบูรณะตึกอีสเอเชียติก และบริเวณลาน โถงด้านหน้าตึก

รูปที่ 7.20 ตึกอีสเอเชียติก และบริเวณลาน โถงด้านหน้าตึก

รูปที่ 7.21 ทศนิยภาพการบูรณะตึกอีสเอเชียติก และบริเวณลานโล่งด้านหน้าตึก

11) โครงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานอาคารโรงพิมพ์อัสสัมชัญ

หลักการและเหตุผล

อาคารโรงพิมพ์อัสสัมชัญเป็นอาคารเก่าได้รับการดูแลอย่างดี ปัจจุบันใช้เป็นศูนย์ผลิตสิ่งพิมพ์ของคาทอลิกทั่วประเทศไทย อาคารมี 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นส่วนทำงานและส่วนพิมพ์ผลิตเอกสาร ชั้นบนเป็นที่เก็บเอกสารสำคัญซึ่งเป็นหลักฐานด้านการพิมพ์ที่เก่าที่สุดที่มีอยู่ในประเทศไทย คือหนังสือ “คำสอนคริสตัง” ที่พิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1796 นอกจากนี้ยังเป็นที่ยกเอกสารเก่าที่เป็นเอกสารสำคัญในการเผยแพร่ศาสนาคาทอลิกในประเทศไทย และยังมีเครื่องมือบางชิ้นที่เป็นอุปกรณ์ช่วยในการพิมพ์สมัยนั้นหลงเหลืออยู่ และปัจจุบันไม่ได้เปิดให้บุคคลทั่วไปชมเอกสารสำคัญดังกล่าว

ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงขอนำเสนอให้ปรับปรุงให้เป็นอาคารกึ่งพิพิธภัณฑ์ Catholic Archives โดยย้ายส่วนทำงาน(Office) ขึ้นไปชั้นบน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ส่วนชั้นล่างให้ปรับเปลี่ยนเป็น พิพิธภัณฑ์ Catholic Archives เป็นส่วนแสดงเอกสารสำคัญต่างๆ และรวมถึงแสดงอุปกรณ์ช่วยในการพิมพ์สมัยนั้นหลงเหลืออยู่ สาเหตุที่ให้ส่วนแสดงงานอยู่ชั้นล่างก็เพื่อความสะดวกในการเข้าชมของผู้ที่สนใจ โดยพื้นที่ด้านหลังของอาคารชั้นล่างนั้น ปัจจุบันใช้เป็นส่วนติดตั้งเครื่องพิมพ์งาน ดัดเย็บ-เข้าเล่ม ให้คงการใช้งานไว้เหมือนเดิม เพื่อเป็นการแสดงถึงกระบวนการผลิตสื่อ ให้ผู้คนทั่วไปได้ชม

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อปรับเปลี่ยนการใช้งานภายในอาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ ให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยว

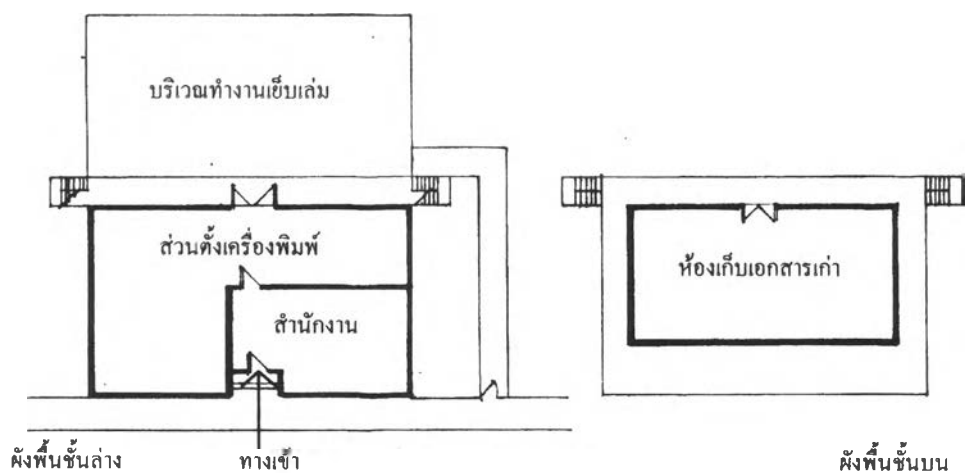
2. เพื่อให้อาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ เป็นพิพิธภัณฑ์ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ และความเป็นมาด้าน การพิมพ์ของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทย โดยที่ยังสามารถผสมผสานกับการ ใช้งานในปัจจุบันที่เป็นแหล่งผลิตสื่อคาทอลิกได้

ขอบเขตของโครงการ

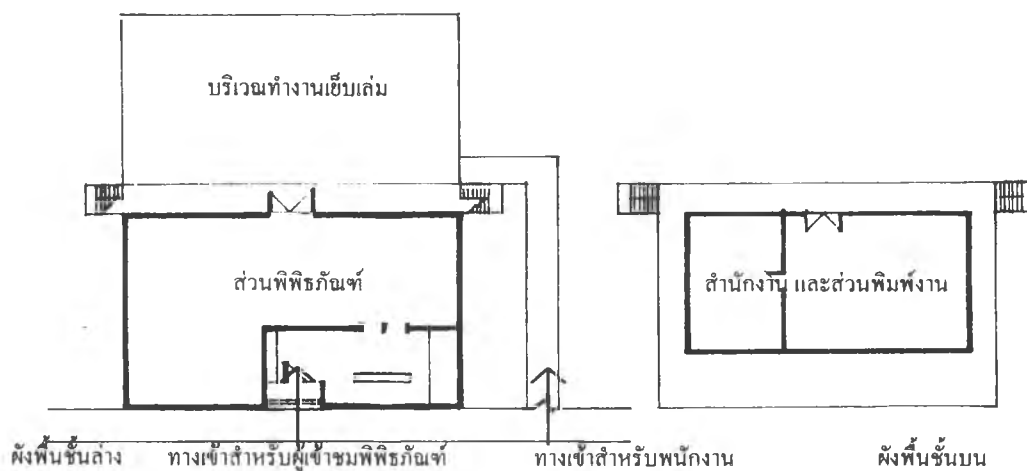
1. ย้ายการใช้สอยในส่วนทำงานขึ้นไปชั้นบน
2. ตกแต่ง-ปรับปรุง พื้นที่ชั้นล่างให้เป็น พิพิธภัณฑ์ Catholic Archives

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักมิชชันคาทอลิกกรุงเทพฯ
- กรมศิลปากร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

รูปที่ 7.22 ผังการใช้งานเดิมของอาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ

รูปที่ 7.23 ผังการปรับเปลี่ยนการใช้งานของอาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ

12) โครงการเสนอแนวทางอนุรักษ์ห้องแถวด้านหน้าถนนเจริญกรุง

หลักการและเหตุผล

อาคารห้องแถวริมถนนเจริญกรุง เป็นอาคารห้องแถวในรุ่นแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีรูปแบบที่งดงาม มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการหรือกฎหมายในการควบคุม-อนุรักษ์อาคารดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาการตัดแปลงการใช้งาน และเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร รวมถึงการทำลายหรือถอนอาคารด้วย

ห้องแถวริมถนนเจริญกรุงในพื้นที่ศึกษาก็ประสบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน อีกทั้งยังมีการตกแต่งด้านหน้าอาคารด้วยการทำหน้ากาก(Façade) ครอบทับรูปโฉมเดิมของอาคาร ดังนั้นจึงขอนำเสนอให้ทำการคืนรูปโฉมเดิมให้กับอาคารห้องแถว และทำความสะอาด ตกแต่ง-ซ่อมแซม ทาสีใหม่โดยการใช้โทนสีเดิมของอาคารและควบคุมสีให้กลมกลืนกันทั้งแนวถนน โดยดำเนินการพร้อมกับแนวทางการอนุรักษ์โดยการขึ้นทะเบียนที่เสนอไว้ในหัวข้อ(7.3.2) และการควบคุมป้ายอาคารในหัวข้อ (7.3.6)

วัตถุประสงค์โครงการ

1. คืนรูปโฉมเดิมให้กับอาคารห้องแถวในพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตของโครงการ

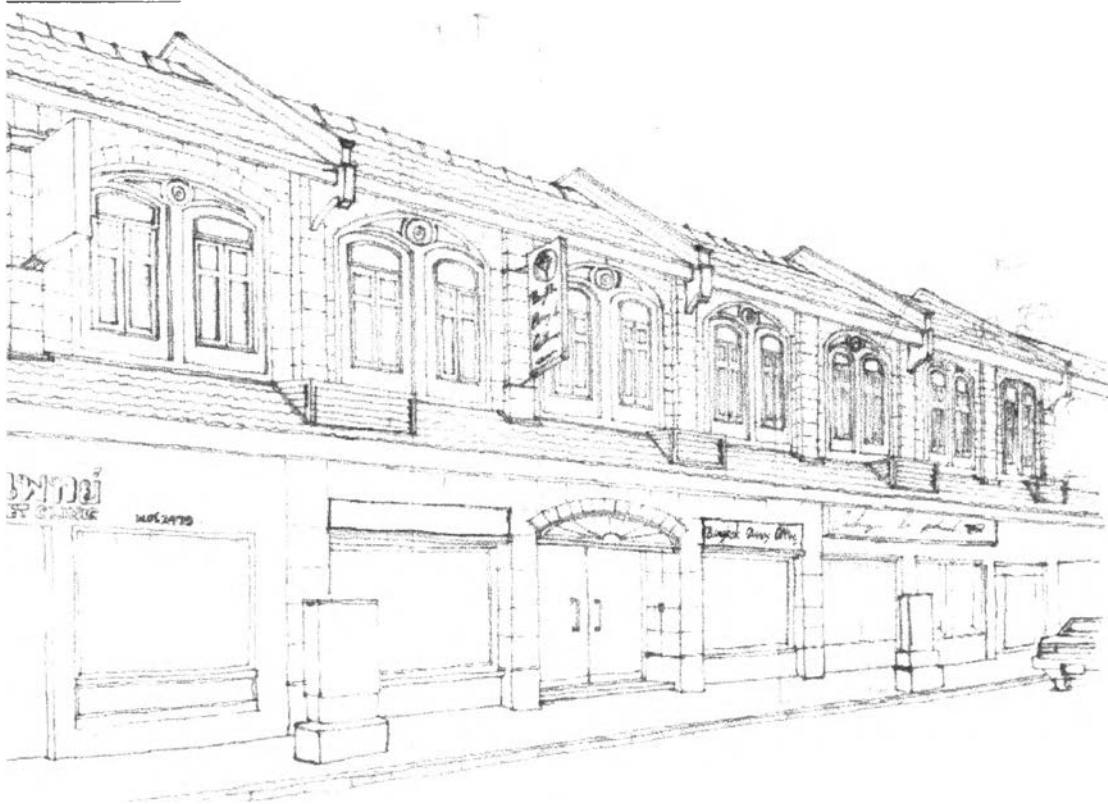
1. ถอดหน้ากากที่เป็นการตกแต่งใหม่ออก
2. ทำการทำความสะอาด ตกแต่งซ่อมแซมอาคาร และทาสีใหม่
3. ดำเนินการพร้อมกับแนวทางการอนุรักษ์โดยการขึ้นทะเบียน และการควบคุมป้ายอาคาร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมศิลปากร
- สำนักงานเขตบางรัก
- กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระองศ์

รูปที่ 7.24 สภาพห้องแถวด้านหน้าถนนเจริญกรุงในปัจจุบัน

รูปที่ 7.25 ทศนียภาพแนวทางการบูรณะห้องแถวด้านหน้าถนนเจริญกรุง

13) โครงการเสนอแนะรูปแบบการใช้งานภัตตาคารอาหารจีน ไซน่าเฮาส์

หลักการและเหตุผล

ภัตตาคารอาหารจีน ไซน่าเฮาส์ เป็นอาคารที่มีความงดงามในรูปแบบโคโลเนียล(Colonials style) ในอดีตเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เคยเป็นที่ตั้งของสถานกงสุลประเทศโมนาโก และได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามในปี พ.ศ. 2537

ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงเป็นภัตตาคารอาหารจีน อยู่ในการครอบครองของโรงแรมโอเรียนเต็ล ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวพอสมควรเนื่องด้วยรสชาติอาหารที่เป็นเลิศ แต่ผู้คนส่วนใหญ่กลับไม่ได้รับรู้ถึงความสำคัญในอดีตของอาคาร และไม่ทราบว่าเป็นอาคารที่ได้รับรางวัล ดังนั้นจึงความแสดงให้ผู้คนทั่วไปได้ทราบถึงความสำคัญของอาคาร โดยอาศัยการตกแต่งทั้งภายในและภายนอกเป็นการบอกถึงความสำคัญของอาคาร

ภายในให้ตกแต่งโดยการติดตั้งภาพถ่ายในสมัยก่อนที่เกี่ยวข้องกับตัวอาคาร และติดตั้งประวัติศาสตร์โดยย่อ บนผนังตามมุมต่างๆภายในตัวอาคาร เพื่อให้ผู้ที่มารับประทานอาหารได้ทราบถึงความสำคัญของตัวอาคาร ส่วนภายนอกให้ติดตั้งป้ายที่กล่าวถึงประวัติโดยย่อและความสำคัญของตัวอาคารสำหรับผู้สัญจรทั่วไปได้ทราบ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้ผู้คนทั่วไป ทั้งผู้ที่สัญจรผ่าน และนักท่องเที่ยวได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ ความสำคัญของอาคาร

ขอบเขตของโครงการ

1. ทำการปรับเปลี่ยน-เสริมการตกแต่งภายในอาคาร ให้ผู้ที่มารับประทานอาหารได้ทราบถึงความสำคัญของตัวอาคาร
2. ทำการติดตั้งป้ายที่กล่าวถึงประวัติโดยย่อและความสำคัญของตัวอาคารไว้ภายนอก สำหรับให้ผู้สัญจรทั่วไปได้ทราบ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงแรมโอเรียนเต็ล
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

● ประเภทเรือออน-ก้อสร้างใหม่

14) โครงการก่อสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการของคนในพื้นที่ศึกษา

หลักการและเหตุผล

ในการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น จำเป็นต้องมีพื้นที่เพื่อเผยแพร่ข้อมูล-ประชาสัมพันธ์ให้แก่นักท่องเที่ยว และจากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวก็ต้องการให้พื้นที่มีศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และในการอนุรักษ์นั้นก็จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคนในพื้นที่ศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีพื้นที่อย่างเพียงพอเพิ่มรองรับโครงการที่เกิดขึ้นดังกล่าว

จากการสำรวจพบว่า พื้นที่บริเวณด้านหน้าสถานทูตฝรั่งเศส อยู่ใกล้กับชุมชนชาวมุสลิม ซึ่งปัจจุบันเป็นห้องแถว และไม่มีมีการใช้สอยมาเป็นเวลานานแล้ว มีพื้นที่ประมาณ 450 ตร.ม. เพียงพอต่อการก่อสร้างโครงการศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ จึงเสนอแนะให้เรือออนอาคารในบริเวณดังกล่าวออก เพื่อก่อสร้างโครงการศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ ซึ่งนอกจากโครงการดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ส่วนกลางสำหรับบริหารจัดการแล้ว การก่อสร้างโครงการดังกล่าวยังจะทำให้เกิดประโยชน์อีกหลายด้าน ได้แก่

1. เป็นการให้พื้นที่ให้เต็มศักยภาพ
2. เป็นการเปลี่ยนภูมิทัศน์ในพื้นที่ศึกษาให้มีความงดงามยิ่งขึ้น
3. เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านความน่าเชื่อถือของพื้นที่ และเป็นการแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวจากการดำเนินกิจการต่างๆที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ศึกษา
4. ยังสามารถใช้พื้นที่บริเวณนี้ในการให้การศึกษาดูงาน รวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆของคนในพื้นที่ เช่น การออกร้าน การสาธิตงานหัตถกรรม การแสดงดนตรีของเยาวชน-นักเรียนในพื้นที่ศึกษา และงานมงคลต่างๆ เป็นต้น
5. การกำหนดที่ตั้งในบริเวณดังกล่าว เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมชุมชนเก่าชาวมุสลิมไปในตัว เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งใกล้กับตัวชุมชน

ในรูปแบบของอาคารที่ก่อสร้างใหม่นั้น เสนอให้เป็นรูปแบบอาคารเรือนไทย เนื่องจากเป็นเผยแพร่วัฒนธรรม-สถาปัตยกรรมประจำชาติของไทย ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และคนในประเทศเองได้ศึกษา เสนอให้เป็นเรือนไทยแฝด หลังแรกใช้เป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ส่วนหลังที่สองใช้เป็นส่วนการ

บริหารจัดการ รวมถึงใช้พื้นที่เพื่อการให้ความรู้ อบรมด้านการอนุรักษ์แก่คนในพื้นที่ด้วย โดยเชื่อมอาคารทั้งสองหลัง โดย ลานโล่งเพื่อภูมิทัศน์ที่งดงามและได้บรรยากาศที่เปิดโล่ง และยังใช้พื้นที่ดังกล่าวในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนพื้นที่จอดรถนั้นควรจึงให้อยู่ในส่วนใต้ดินเนื่องจากเป็นการใช้พื้นที่บนดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อภูมิทัศน์ที่งดงาม

วัตถุประสงค์โครงการ

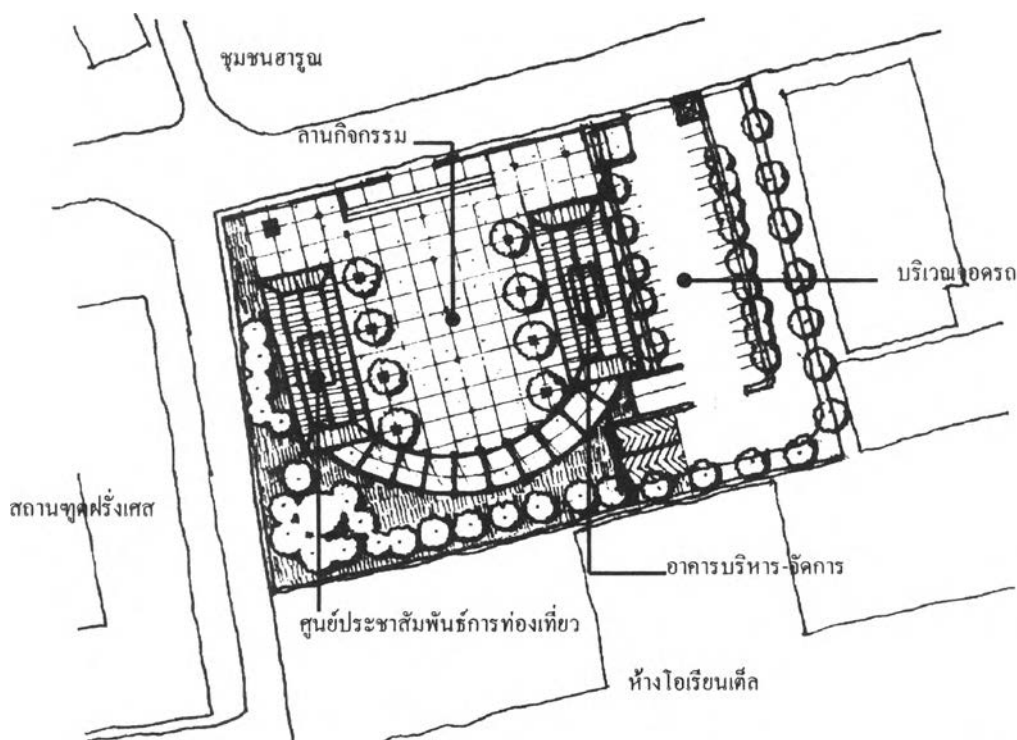
1. เพื่อก่อตั้งโครงการก่อสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ
2. เพื่อนำพื้นที่ที่ไม่เกิดการใช้สอยในพื้นที่ศึกษา กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ขอบเขตของโครงการ

1. รื้อถอนอาคารเก่าออกทั้งหมด
2. ก่อสร้างอาคารใหม่ทั้งสองหลัง และจัดตกแต่งภูมิทัศน์บริเวณลาน โล่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

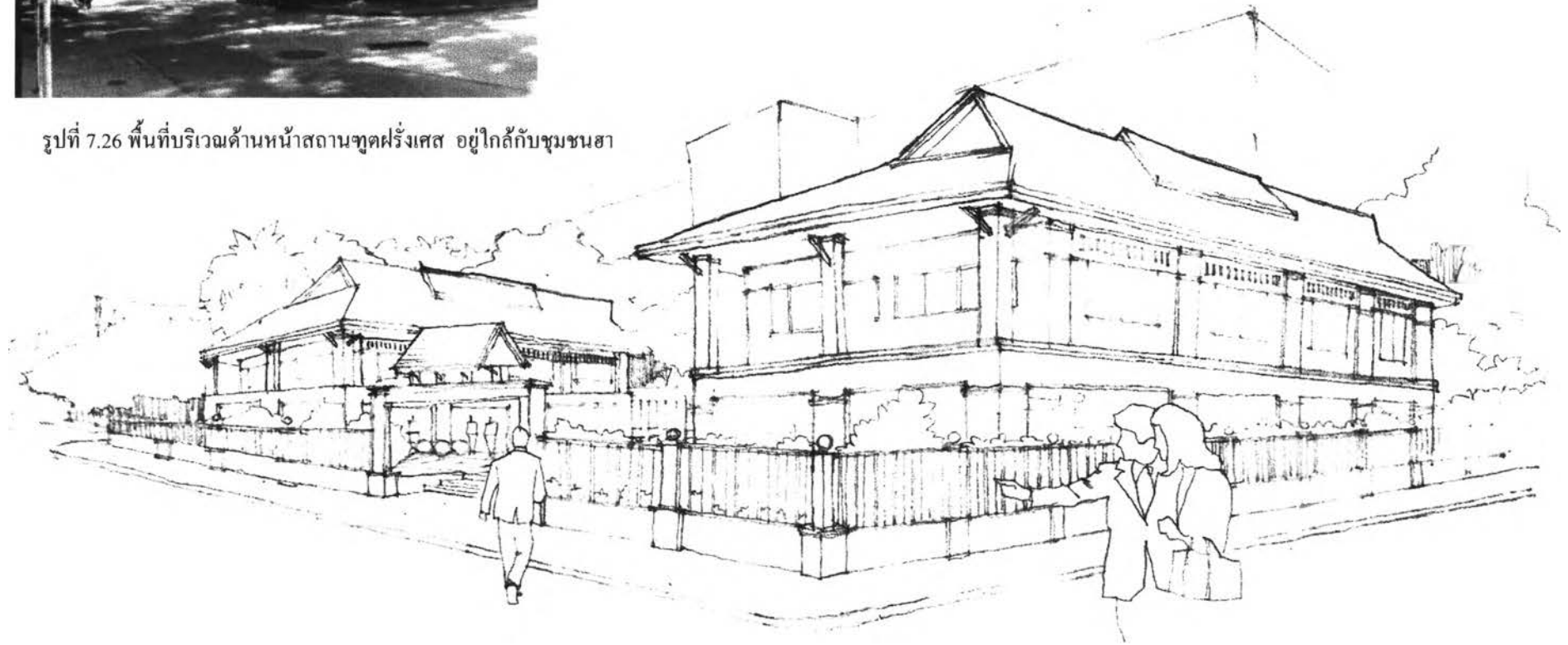
- กรมศิลปากร
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- กรุงเทพมหานคร
- องค์กรจัดการเฉพาะพื้นที่(เป็นองค์กรเสนอแนะที่จัดตั้งขึ้น โดยคนในพื้นที่)

แผนที่ 7.15 ผังโครงการก่อสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการของคนในพื้นที่ศึกษา

รูปที่ 7.26 พื้นที่บริเวณด้านหน้าสถานทูตฝรั่งเศส อยู่ใกล้กับชุมชนฮา

รูปที่ 7.27 ทศนียภาพ โครงการก่อสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพื้นที่ส่วนรวมในการบริหารจัดการของคนในพื้นที่ศึกษา

15) โครงการก่อสร้างชุมชนชาวคาทอลิก

หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์พบว่า บริเวณดังกล่าวนี้ ในอดีตเป็นที่พักอาศัยของชุมชนทางศาสนาที่ก่อตั้งมาพร้อมๆกับการก่อตั้งวัด จึงทำให้คนที่อาศัยในบริเวณดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับศาสนา และได้แสดงออกถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏผ่านออกมาในรูปแบบต่างๆตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ดูในหัวข้อ 4.4.5) ดังนั้นพื้นที่นี้จึงมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ ทั้งในส่วนของพื้นที่เองและรวมถึงผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนด้วย

จากการสำรวจพบว่า ในบริเวณพื้นที่พักอาศัยของชาวคาทอลิก ด้านหลังอาสนวิหารอัสสัมชัญ ปัจจุบันอยู่ในสภาพทรุดโทรม เนื่องจากนโยบายของมิสซังคาทอลิกในอดีตที่ให้ผู้อยู่อาศัยนั้นอยู่ฟรี แต่ชาวคริสต์ที่อาศัยอยู่นั้นเป็นผู้ที่รายได้ต่ำจึงขาดการบำรุงรักษาอาคาร แต่ในปัจจุบันมิสซังคาทอลิกก็มีนโยบายเวนคืนพื้นที่ดังกล่าวทั้งหมด เนื่องจากจะนำพื้นที่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผู้อยู่อาศัยชาวคริสต์บางกลุ่มกับมิสซังคาทอลิก

จากการสอบถามพบว่ามิสซังคาทอลิกมีแนวทางในการจัดการพื้นที่ดังกล่าวภายหลังการเวนคืนอยู่ 2 แนวทาง คือ

1. ปรับปรุงและก่อสร้างอาคารใหม่ โดยให้ชาวคาทอลิกเช่าเพื่อการพักอาศัย เพื่อให้เกิดรายได้เข้าสู่ศาสนจักร
2. ปรับปรุงและก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ และเพื่อใช้เป็นพื้นที่เพื่อการศึกษา

เมื่อศึกษาทั้ง 2 แนวทางแล้วพบว่า แนวทางที่น่าจะเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน คือ แนวทางที่ 1 เนื่องจากเป็นแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้งานของพื้นที่ รักษาความสำคัญของพื้นที่ไว้ได้ และเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการประเมินประเมินในปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

เพื่อให้แนวทางดังกล่าวสมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ จึงขอเสนอแนวคิดเพื่อกำหนดรายละเอียดทางกายภาพให้พื้นที่และอาคารที่สร้างใหม่สามารถแสดงออกถึงความสำคัญของพื้นที่ ในด้านความสัมพันธ์ทางศาสนา โดยการทำซุ้มประตูทางเข้าบ้านในแต่ละหลังโดยดึงเอารูปแบบซุ้มประตูในอดีตกลับมาใช้(ดูภาพ 7.29ประกอบ) และกำหนดให้โครงสร้างผนัง (Fabric) ความสูงอาคาร และกิจกรรมในพื้นที่คงเดิม รวมถึงการเสนอให้ผู้อยู่อาศัยเป็นกลุ่มคนเดิมเพื่อให้รูปแบบความสัมพันธ์ทางศาสนาเกิดจากคนในพื้นที่เองไม่ใช้การสร้างภาพขึ้นใหม่ และอาจจะมีการเสริมการใช้สอยขึ้นบ้าง โดยให้บ้านชาวคริสต์บางส่วนเป็นกึ่งที่พักนักท่องเที่ยว(Guest house) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ตรงในการทราบถึงวัฒนธรรมของพื้นที่

แนวทางดังกล่าวทำให้สามารถคงคุณค่าความสำคัญของพื้นที่ได้คงอยู่ต่อไป และยังเป็นการสร้างทรัพยากรการท่องเที่ยวแห่งใหม่ ที่มีรูปแบบเป็นชุมชนทางศาสนา ทำให้คนในพื้นที่ที่มีรายได้น้อย และมีสซังคาทอลิกได้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. อนุรักษ์ให้พื้นที่ได้มีคุณค่าและรูปแบบการใช้งานในลักษณะเดิมต่อไป
2. พัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งในพื้นที่ศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางในการอนุรักษ์ที่ทำให้เกิดการประเมินประเมินระหว่างความต้องการของชาวคริสต์ที่อาศัยในพื้นที่กับมิสซังคาทอลิก

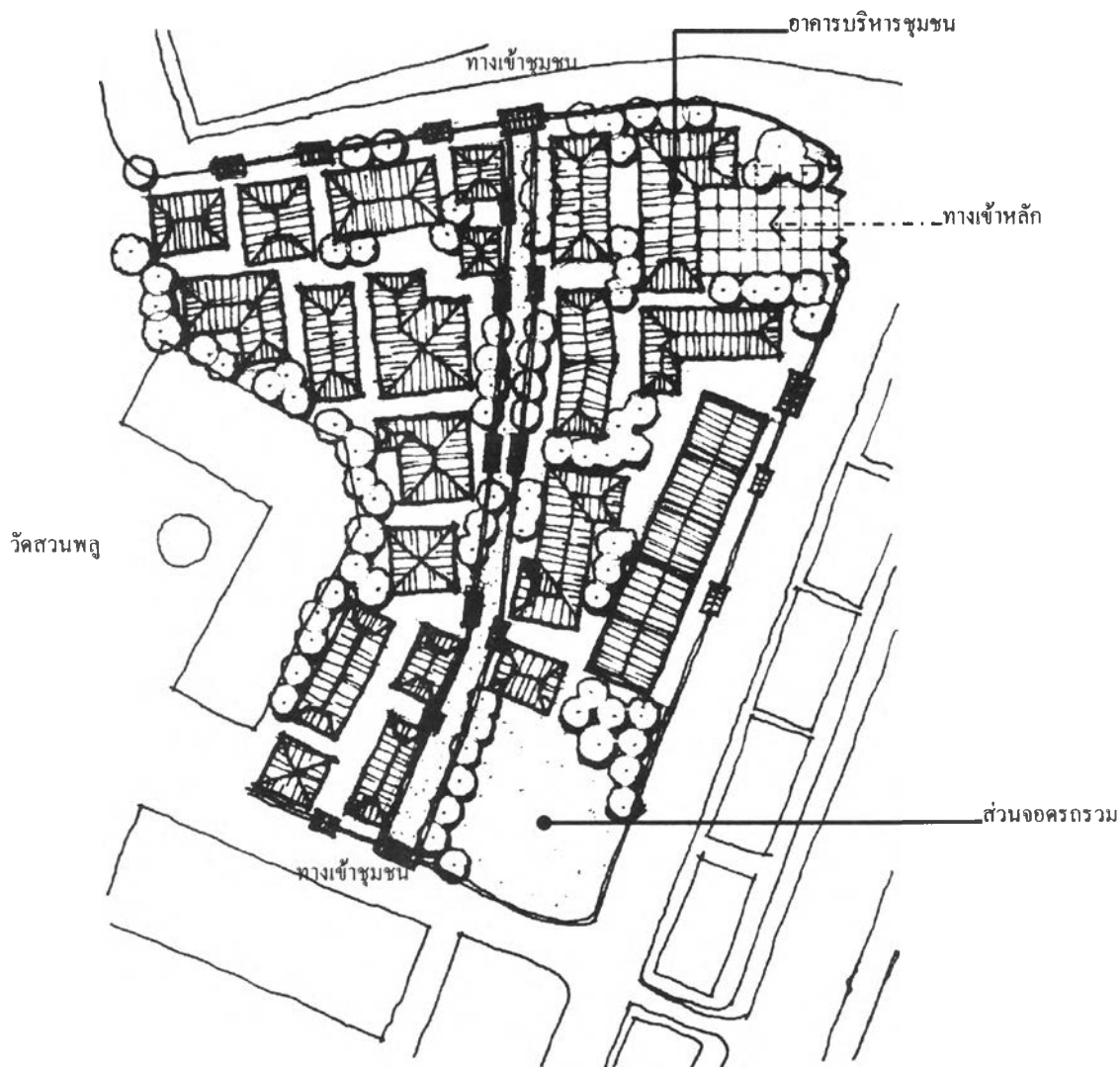
4. พัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยรูปแบบความสัมพันธ์ทางศาสนาที่ปรากฏในรูปแบบต่างๆทั้งทางด้านกายภาพและวัฒนธรรม เป็นสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว

ขอบเขตของโครงการ

1. รื้อถอนอาคารเดิมในพื้นที่
2. ก่อสร้างอาคารโดยให้คงโครงสร้างฝัง (Fabric) และแนวความสูงอาคารเดิมเอาไว้
3. กำหนดกิจกรรม และการใช้งานให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

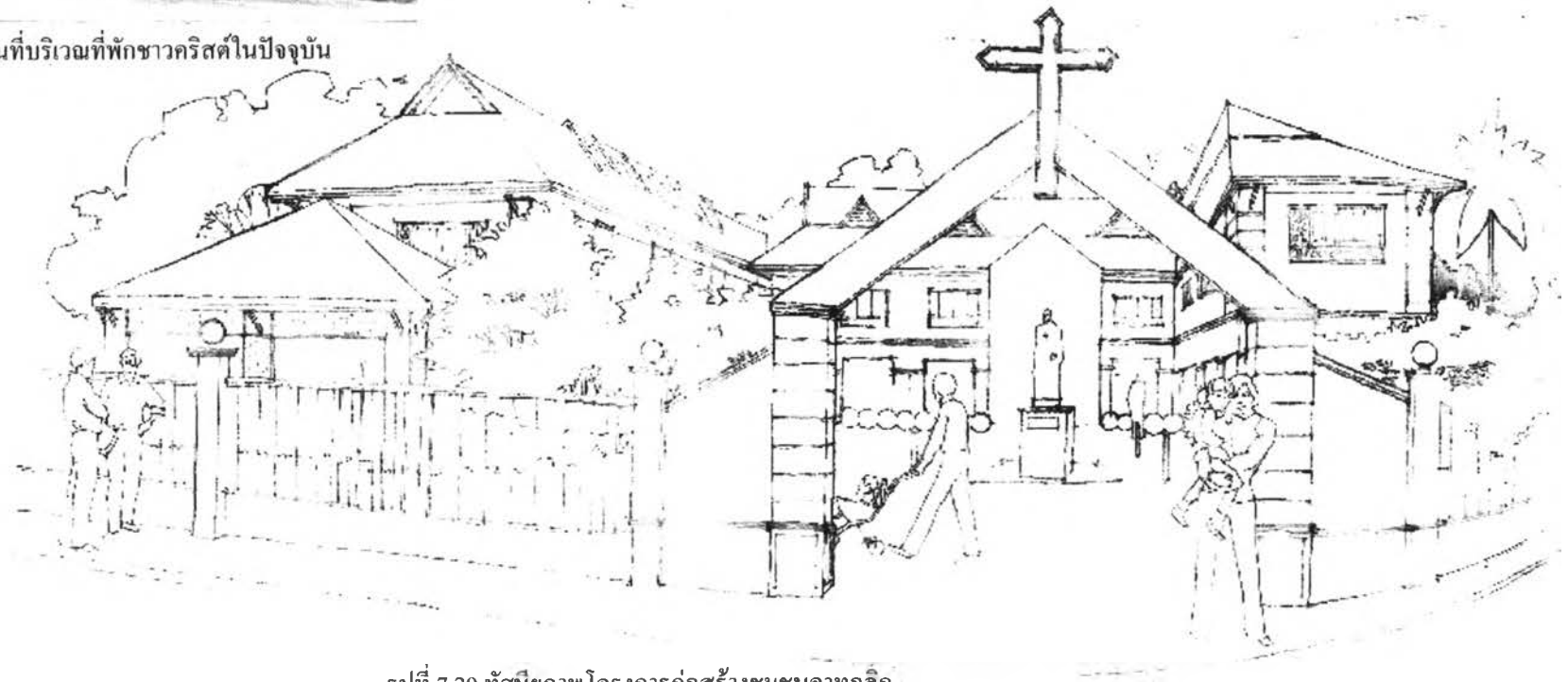
- มิสซังคาทอลิก
- กรมศิลปากร
- กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเขตบางรัก
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

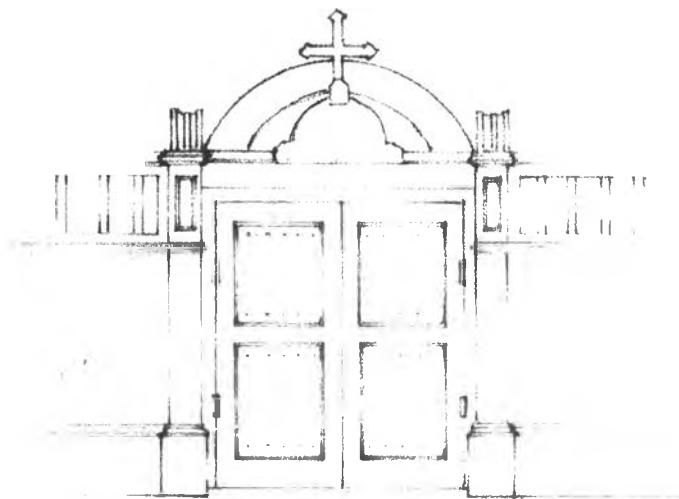
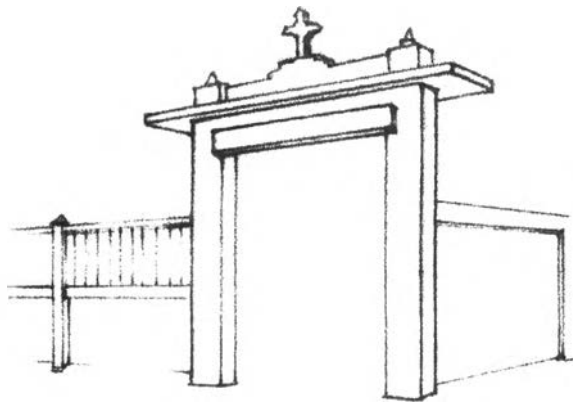
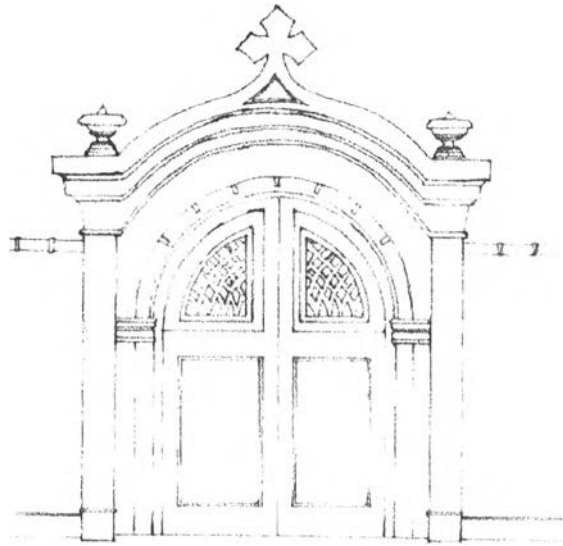
แผนที่ 7.16 ผังโครงการก่อสร้างชุมชนคาทอลิก

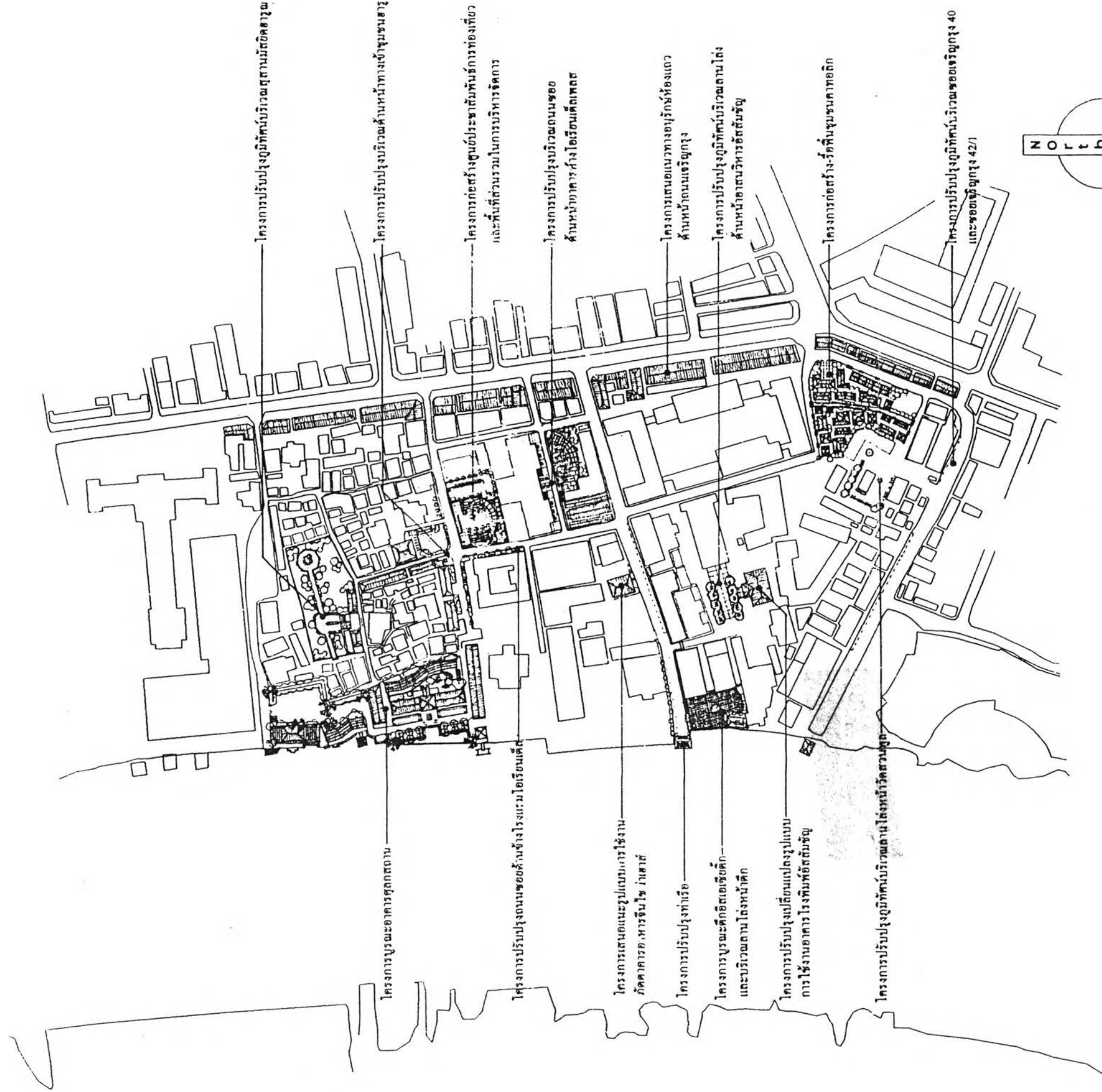
รูปที่ 7.28 พื้นที่บริเวณที่พักชาวคริสต์ในปัจจุบัน

รูปที่ 7.29 ทศนียภาพโครงการก่อสร้างชุมชนคาทอลิก

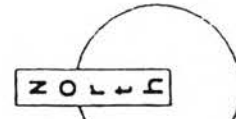

รูปที่ 7.30 รูปแบบซุ้มประตูในอดีตที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ของศาสนากับผู้อยู่อาศัย

แผนที่ 7.17 ผังพื้นที่ศึกษาภายหลังการดำเนินการตามแผนโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านภาพ

0 20 40 50 100 200
m
Scale

7.4 แนวโยบายการอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรม

7.4.1 แนวความคิดในการอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรม

1. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่ปรากฏในปัจจุบันให้คงอยู่ต่อไป พร้อมกับฟื้นฟูงานประเพณี-งานเทศกาลที่ดิ่งมต่าง ๆ ที่เคยมีในพื้นที่ศึกษาให้กลับมาปรากฏอีกครั้ง
2. ให้คนในพื้นที่ศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน
3. ให้ความรู้-การศึกษาในการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทั้งกับคนในพื้นที่เองและรวมถึงนักท่องเที่ยวด้วย
4. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยอาศัยลักษณะพื้นฐานของพื้นที่ คนในพื้นที่ และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เอง เป็นหลักในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตัวพื้นที่เอง
5. ดำเนินการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยว โดยให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในระดับต่างๆตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการ
6. กิจกรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงงานประเพณี –งานเทศกาลต่างๆ จะต้องกำหนดสถานที่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ทางกายภาพในบริเวณต่างๆ ที่ได้เสนอไว้ในการปรับปรุง-เปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางกายภาพ
7. ลด – ป้องกันนักท่องเที่ยวแบบที่มาเป็นกลุ่มใหญ่ Mass Tourist เนื่องจากไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และเป็นป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียทางวัฒนธรรม โดยการดำเนินการทางอ้อม เช่น ไม่มีพื้นที่ไว้รองรับรถบัสทัศนอาจร เป็นต้น

7.4.2 แนวทางการอนุรักษ์-ส่งเสริมวัฒนธรรม และฟื้นฟูวัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลต่างๆ

• การอนุรักษ์

วัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ เพื่อรักษาวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ รวมถึงกิจกรรมอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่ศึกษากับศาสนาที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจนปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ดังที่เสนอไว้ในหัวข้อ 4.5-4.6 ให้คงอยู่ตามแบบแผนดั้งเดิมต่อไป ไม่สูญหาย หรือเปลี่ยนแปลงจนสูญเสียรูปแบบความสำคัญไป ซึ่งการดำเนินการนั้นจะต้องทำโดยคนในพื้นที่เองเพื่อให้เกิดความแท้จริง (Authenticity)

วิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมนั้น จะต้องดำเนินการประกอบกันหลายขั้นตอน ซึ่งประกอบๆ ไปด้วย

- การศึกษาค้นคว้า ศึกษาถึงรูปแบบที่ถูกต้อง เพื่อกำหนดแนวทางได้ถูกต้องตามแต่ละกรณี
- การบันทึก จัดทำเป็นบันทึกในลักษณะต่างๆ เช่น หนังสือ ภาพถ่าย รวมถึงการบันทึกในรูปแบบวิดีโอ สารคดี เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูในกรณีที่วัฒนธรรมนั้นๆ สูญหาย / เปลี่ยนแปลง
- จัดทำการเผยแพร่/แนะนำ เพื่อให้คนทั่วไป รวมถึงคนในพื้นที่เองให้ได้ทราบถึงความสำคัญของวัฒนธรรมหรือกิจกรรมนั้นๆ
- ให้วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานในระดับต่างๆ และในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณหรือการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้พื้นที่ที่เกิตรายได้ซึ่งเป็นหนึ่งในแรงจูงใจในการดำเนินการอนุรักษ์

วัฒนธรรม - ประเพณีที่ควรได้รับการอนุรักษ์-ส่งเสริม

1) วัฒนธรรม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ได้แก่

- ชุมชนฮาดูมซึ่งเป็นชุมชนแรกๆในการตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมในประเทศไทย มีอายุชุมชนไม่ต่ำกว่า 170 ปี มีรูปแบบของชุมชนชาวมุสลิมปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ภาษา รวมถึงรูปแบบความสัมพันธ์กับศาสนา และเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง(Sensitive Area) จึงควรได้รับการอนุรักษ์

2) ด้านประเพณีต่างๆ ได้แก่

- วันสำคัญทางศาสนา
 - ศาสนาพุทธ วันมาฆบูชา, วันวิสาขบูชา
 - ศาสนาคริสต์ วันสมโภชพระเยซูเจ้าทรงกลับคืนชีพ(วันอีสเตอร์) , วันสมโภชพระนางมารีย์รับเกียรติขึ้นสวรรค์(วันฉลองอาสนวิหารอัสสัมชัญ)
 - ศาสนาอิสลาม วันตรุษแบก , วันประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในวันสุรค์ของทุกสัปดาห์
- เทศกาลประจำปี
 - เทศกาลสงกรานต์ , วันลอยกระทง , วันคริสต์มาส

● การฟื้นฟูวัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการฟื้นฟู เพื่อการฟื้นฟูวัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลต่างๆ ที่เคยมีมาแต่โบราณ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและทราบถึงความสำคัญเพื่อรักษาให้สืบทอดต่อไป ซึ่งในปัจจุบันวัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลบางอย่างได้สูญหาย หรือกำลังจะสูญหายไป บางประเภทอาจจะนำกลับมาปฏิบัติได้อีกในปัจจุบัน หรือบางอย่างอาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันก็รักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ต่อไป ส่วนการนำกลับมาปฏิบัตินั้นจะต้องมีการปรับให้เข้ากับปัจจุบัน แต่ก็ต้องพยายามรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

วิธีการฟื้นฟูวัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลต่างานั้น จะต้องดำเนินการประกอบกันหลายขั้นตอน เพื่อให้รูปแบบความสำคัญของวัฒนธรรมคงอยู่ ซึ่งได้แก่

- การศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ วัฒนธรรม งานประเพณี – เทศกาลต่างๆ ที่เคยมีมาตั้งแต่การเริ่มตั้งถิ่นฐานในสมัยรัตนโกสินทร์ รวบรวมข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบของเท็จจริง
- ทำการบันทึก ข้อมูลหลักฐานต่างๆ แยกเป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด-วางแผนการฟื้นฟู
- จัดทำกิจกรรมฟื้นฟู ตามลักษณะดั้งเดิม แต่ในบางกรณีนั้นอาจจะต้องมีการปรับให้เข้ากับปัจจุบัน แต่ก็ต้องพยายามรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

วัฒนธรรม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ควรได้รับการฟื้นฟู ได้แก่

1) บริเวณที่อยู่อาศัยของชาวคริสต์ ตั้งอยู่ด้านหลังอาสนวิหารอัสสัมชัญเริ่มการตั้งถิ่นฐานพร้อมๆกับการสร้างวัดอัสสัมชัญหลังแรก มีการอยู่อาศัยในลักษณะชุมชนซึ่งผู้อยู่อาศัยเป็นชาวคริสต์ทั้งหมดเนื่องจากเป็นที่ดินของศาสนจักร และมีรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่กับศาสนาปรากฏอยู่ แต่ในปัจจุบันลักษณะทางกายภาพของพื้นที่บริเวณดังกล่าว รวมถึงลักษณะการใช้ชีวิตของชาวคริสต์ได้เริ่มมีการสูญหายไป เนื่องจากศาสน

จักรมีนโยบายเวนคืนพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวได้คงวัฒนธรรม รูปแบบความสัมพันธ์ และชีวิตการเป็นอยู่ต่อไป จึงควรฟื้นฟูวัฒนธรรมในบริเวณดังกล่าว ให้สอดคล้องกับแผนโครงการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวด้านกายภาพตามที่ได้เสนอไว้แล้วในหัวข้อ 7.3.5

งานประเพณี – เทศกาลต่างๆ ที่ควรได้รับการฟื้นฟู ได้แก่

1) วันรื่นเริงประจำชุมชนชาวมุสลิม มีการจัดงานภายในชุมชน 1 ครั้ง/ปี แต่ไม่ได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน ลักษณะงานจะมีการออกร้าน มีงานรื่นเริง การแสดง และการแข่งขันเล่นกีฬาของเด็กในชุมชน ส่วนรายได้ที่ได้จากการออกร้านนั้น จะนำมาเป็นทุนเพื่อที่จะนำเด็กๆ ในชุมชนไปทัศนศึกษายังสถานที่สำคัญต่างๆ ทั่วประเทศในปัจจุบันไม่ได้มีการจัดงานดังกล่าวมาเป็นเวลาประมาณ 3-4 ปีแล้ว เนื่องจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่เอง และถ้ามีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นอาจจะส่งผลให้มีคนภายนอกมาเที่ยวในวันงานมากขึ้น ซึ่งหมายถึงงบประมาณที่จะได้รับก็จะมากขึ้นตามเช่นกัน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูงานเทศกาลดังกล่าว

2) วันเคาท์ดาวน์มุสลิม เนื่องจากสุสานในชุมชนชาวมุสลิม เป็นสุสานแรกที่ถูกกำหนด ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้เป็นสุสานเพื่อฝังศพทหารมุสลิม ที่ได้พลีชีพไปในสงครามเพื่อประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็สงครามเวียดนาม หรือสงครามเกาหลี ซึ่งมีพิธีการเคาท์ดาวน์ตั้งแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา ในปัจจุบันได้ถือเอาวันที่ 23 พฤศจิกายนของทุกปี เป็นวันประกอบพิธีดังกล่าว เริ่มประกอบพิธีในเวลาประมาณ 7.00 น. โดยกองทหารเกียรติยศจากสถานทูตต่างๆ ประมาณ 50 นาย จะร่วมกันทำความเคารพและขึ้นตรงเคารพธงชาติในเวลา 8.00 น. หลังจากทำความเคารพธงชาติและเพลงชาติเสร็จแล้วก็จะมีการเป่าแตรทำความเคารพ เพื่อเป็นการระลึกถึงวีรกรรมของทหารมุสลิมที่ล่วงลับไปแล้ว แต่ในปัจจุบันการปฏิบัติดังกล่าวเริ่มขาดหายไป จึงควรฟื้นฟูงานเทศกาลดังกล่าว เพื่อให้ชุมชนได้ทราบถึงความสำคัญและความกล้าหาญของบรรพบุรุษ รวมถึงให้คนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้ทราบถึงความสำคัญดังกล่าว เพื่อให้คุณค่าสำคัญดังกล่าวคงอยู่สืบไป

7.4.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่นั้น เป็นการพัฒนาจากรากฐาน(Glass Root) การดำเนินการโดยคนในพื้นที่ จึงสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน(Sustainable Development) ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงขอเสนอลักษณะการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ไว้ดังต่อไปนี้

ให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาประวัติศาสตร์ การแปลความหมาย (Interpretation) จนถึขั้นนำไปสู่การปฏิบัติ - เผยแพร่ และจะต้องมีส่วนร่วมทั้งในด้านการอนุรักษ์ และการท่องเที่ยว โดยจัดกลุ่มคนตามความเหมาะสม หรืออาจจะแบ่งตามกลุ่มอายุได้ ดังนี้

- กลุ่มผู้สูงอายุ ควรจะมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ และการแปลความหมาย
- กลุ่มวัยกลางคน ควรจะมีส่วนร่วมในการแปลความหมายร่วมกับกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนในการบริหารจัดการทั้งในด้านการอนุรักษ์พื้นที่ - สถานที่สำคัญ และมีส่วนวางแผนในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นผู้นำเสนอ - เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการทำหน้าที่เป็นไกด์นำเที่ยว

- กลุ่มวัยเด็กหรือนักเรียนในพื้นที่ เป็นการให้เด็กหรือนักเรียนในพื้นที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยให้เด็กหรือนักเรียนในพื้นที่เป็นผู้นำเสนอ - แนะนำ เผยแพร่ หรือเป็นไกด์นำเที่ยวในพื้นที่ศึกษาในวันหยุด และให้เด็กหรือนักเรียนในพื้นที่ประกอบกิจกรรม เช่น แสดงดนตรี แสดงนาฏศิลป์ โดยใช้พื้นที่กิจกรรมต่างๆ ไม่ว่า

จะเป็นลานโล่งหรือลานกิจกรรมที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ ในช่วงเย็นหรือในช่วงเวลาชั่วโมงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการเผยแพร่วัฒนธรรมที่เหมาะสมมาก เนื่องจากทำโดยคนในพื้นที่ และเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว จึงเป็นการประหยัดงบประมาณไม่จำเป็นต้องจ้างคนนอกพื้นที่

การมีส่วนร่วมของกลุ่มวัยนี้มีความน่าสนใจ เพราะนอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการฝึกให้เด็กใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ พร้อมกับเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์เพื่อให้เป็นกลุ่มคนที่มีความรับผิดชอบในการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว และเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของพื้นที่อย่างแท้จริงได้ต่อไปในอนาคต

7.4.4 แนวทางการให้ความรู้ – การศึกษา

การให้ความรู้ – การศึกษา เป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นจะต้องให้ทั้งกับคนในพื้นที่เองและกับนักท่องเที่ยว โดยอาศัยหน่วยงานกรมศิลปากรในการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทางกายภาพ และวัฒนธรรม และอาศัยหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แนวทางการให้ความรู้ – การศึกษากับคนในพื้นที่เองและกับนักท่องเที่ยวมีรูปแบบต่างกัน สามารถแยกได้ดังต่อไปนี้

● การให้ความรู้ – การศึกษากับคนในพื้นที่

สามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) การให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทางกายภาพ และวัฒนธรรม เพื่อให้คนในพื้นที่ได้ทราบถึงความสำคัญของพื้นที่/อาคารของตน โดยอาศัยบุคลากรจากหน่วยงานกรมศิลปากร ในการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของอาคารเก่า ผีอกบรมหรือจัดทำคู่มือในการซ่อมแซมอาคารเก่าในเชิงอนุรักษ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับผลตอบแทนที่จะได้รับจากการอนุรักษ์ทั้งทางกายภาพ และทางวัฒนธรรมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเป็นที่ปรึกษาในการอนุรักษ์แผนโครงการต่างๆทั้งทางด้านกายภาพและวัฒนธรรม

2) การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้คนในพื้นที่ได้ทราบถึงการเปิดรับการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องโดยไม่ให้เกิดการสูญเสียทางวัฒนธรรม โดยอาศัยหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การต้อนรับนักท่องเที่ยว การรักษาวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ผลดีและผลเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว การป้องกันผลกระทบทางด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว รวมถึงการเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว

ผู้ได้รับการอบรมแล้วควรสามารถเป็นตัวแทนหน่วยงานต่างๆ ทั้งในด้านการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นช่างซ่อมแซมอาคาร เจ้าของอาคาร ผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในระดับต่างๆตั้งแต่ เจ้าหน้าที่บริหารจัดการส่วนกลางในพื้นที่ ผู้แนะนำสถานที่หรือไกด์นำเที่ยว และรวมถึงคนทั่วไปในชุมชนด้วย

● การให้ความรู้ – การศึกษากับนักท่องเที่ยว

เป็นการให้ความรู้ - ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในด้านประวัติศาสตร์พื้นที่ คุณค่าอาคาร รวมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรจะดำเนินการโดยคนในพื้นที่ที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานกรมศิลปากรหรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแล้ว การให้ความรู้ – การศึกษากับนักท่องเที่ยวสามารถแยกได้ตามระดับ ความต้องการ และประเภทของนักท่องเที่ยว ได้ดังต่อไปนี้

- การติดตั้งป้ายบอกถึงความสำคัญและลักษณะวัฒนธรรมของแต่ละสถานที่
- การแจกคู่มือการเดินทางในพื้นที่ศึกษาที่แสดงถึงความสำคัญของสถานที่และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวในการเข้าชมสถานที่นั้นๆ

- การสอบถามข้อมูลจากศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
- ผู้แนะนำสถานที่หรือไกด์นำเที่ยวก็สามารถให้ข้อมูลสถานที่สำคัญพร้อมกับแนะนำ-ชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพต่อวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ได้เช่นกัน
- จัดให้มีการบรรยายก่อน ที่จะเดินชมพื้นที่จริงสำหรับนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบางกลุ่ม หรือนักวิชาการ ที่มีความสนใจในพื้นที่มากเป็นพิเศษ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่ และวัฒนธรรม

7.4.5 แผนโครงการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษานั้น ประกอบด้วย 2 แนวทางได้แก่

1) การจัดกิจกรรม หรือเทศกาลประจำพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า “วันรักษ์...บางรัก” กำหนดให้จัดงานดังกล่าวในช่วงเดือนพฤศจิกายน – มกราคม เนื่องจากเป็นช่วง High Season และเป็นช่วงที่มีสภาพอากาศดี ไม่มีฝน เป็นช่วงเวลาที่เหมาะภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการจัดงานเทศกาล บรรยากาศภายในวันงานควรจะมีการออกร้านของร้านค้าในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าประเภทศิลปะหัตถกรรม สินค้าที่ระลึก รวมถึงร้านอาหารนานาชาติ ทั้งอาหารไทย,จีน,แขก หรืออาหารฝรั่งที่มีชื่อเสียงด้านความอร่อยของย่านบางรัก มีบรรยากาศการละเล่น แสดงดนตรี แสดงนาฏศิลป์ของเด็ก-นักเรียนในพื้นที่ สร้างบรรยากาศที่แสดงถึงวัฒนธรรมในสมัยก่อน เช่นการแต่งกายย้อนยุค การรับ-ส่งและนำนักท่องเที่ยวชมในพื้นที่โดยการใช้พาหนะโบราณ(รถลาก,สามล้อถีบ) ในการจัดงานปีแรกๆ อาจจะผนวกเข้ากับงานเทศกาลอื่นๆ (เช่นเทศกาลวันลอยกระทง หรือเทศกาลคริสต์มาส) ที่มีเกิดขึ้นเป็นประจำในพื้นที่ก่อน เพื่อเป็นการเสริมบรรยากาศโดยอาศัยงานเทศกาลดังกล่าวและเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ และเป็นการทดลองความพร้อมในการจัดงานในปีต่อไป

2) มาตรการจูงใจ นอกจากคนในพื้นที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นผลต่อแทนจากการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรมแล้ว ควรจะมีมาตรการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบอื่นที่เป็นส่วนช่วยให้คนในพื้นที่ได้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรม หนทางที่น่าจะเหมาะสมกับสถานะในปัจจุบันนั้นคือ การมอบรางวัล ซึ่งมีข้อดีและมีความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- ไม่เปลืองงบประมาณ
- ดำเนินการได้จากหลายหน่วยงาน เช่น สมาคมสถาปนิกแห่งประเทศไทย, สถาบันการศึกษา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, องค์กรชุมชนต่างๆ เป็นต้น
- เป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วที่สุด (ทำได้ทันที)
- แตกต่างจากมาตรการที่เป็นการตอบแทนด้านเงิน เช่นการลดภาษี, หรือการซ่อมอาคารฟรี ซึ่งในปัจจุบันมาตรการดังกล่าวยังไม่อำนวยความสะดวกการปฏิบัติจริง
- เป็นการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบการปลูกจิตสำนึก และทำให้เกิดความภูมิใจในการอนุรักษ์ มากกว่าที่จะทำการอนุรักษ์โดยการหวังผลตอบแทนเพียงอย่างเดียว

7.5 แนวทาง - ข้อเสนอแนะในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การนำแผนนโยบายและแผนโครงการต่างๆที่ได้เสนอในข้างต้น ไปสู่การปฏิบัตินั้น จากการศึกษาพบว่า อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ปัญหาในการระดมทุนในการอนุรักษ์และพัฒนาโครงการต่างๆ
- ปัญหาในการก่อตั้งหน่วยงานบริหารจัดการพื้นที่
- ปัญหาในการกำหนดผู้ดูแลและบริหารจัดการพื้นที่

เพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้น จึงขอเสนอแนวทางการนำแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ทุนการพัฒนา
- 2) รูปแบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
- 3) ด้านการตลาด

ซึ่งแนวทางการในแต่ละขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.5.1 ทุนการพัฒนา

ในการอนุรักษ์ และพัฒนาพื้นที่ศึกษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทุนในการพัฒนามากพอสมควร เนื่องจากมีการปรับปรุงอาคารสถานที่หลายแห่ง และยังมีerkก่อสร้างอาคารใหม่ รวมถึงทุนในการดำเนินการและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พื้นที่ด้วย

รูปแบบที่มาของแหล่งเงินทุนที่สามารถเกิดขึ้นได้ มีทั้งหมด 4 ลักษณะ ได้แก่

- จากเงินภาษีของเขตบางรัก
- จากการระดมทุนจากคนในพื้นที่
- จากงบประมาณสนับสนุน
 - จากงบประมาณแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 - จากงบประมาณรายปีของหน่วยงานกรุงเทพมหานคร
- จากโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Overseas Economic Cooperation Fund – OECF)

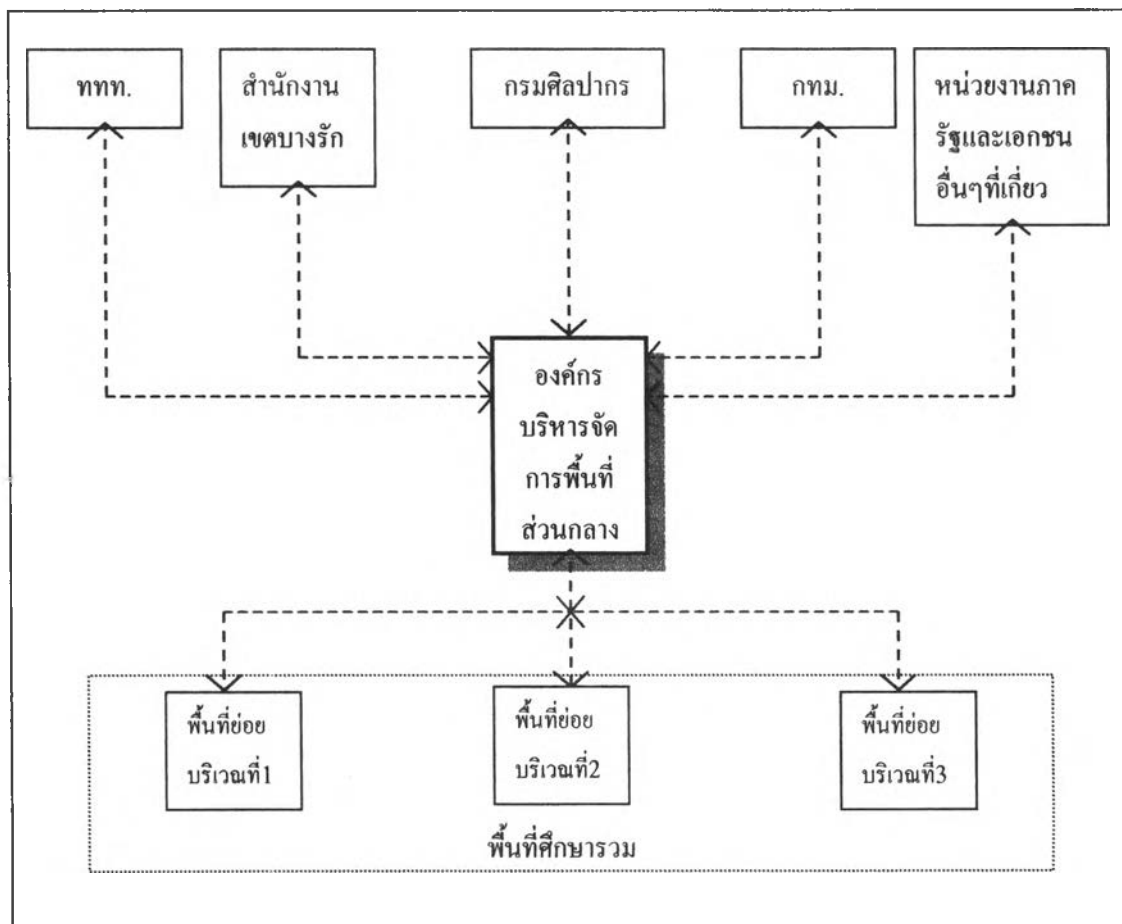
ด้วยแหล่งที่มาของทุนดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการดำเนินการอนุรักษ์ - พัฒนา พื้นที่ศึกษาให้สำเร็จตามแผนนโยบายและแผนโครงการต่างๆได้ อย่างไรก็ตามในการระดมทุนการพัฒนานั้น ควรจะดำเนินการในรูปแบบผสมผสานระหว่างคนในพื้นที่กับหน่วยงานท้องถิ่นเองเสียก่อน กล่าวคือควรจะใช้เงินทุนจากเงินภาษีของเขตบางรัก และจากการระดมทุนจากคนในพื้นที่ ซึ่งมาจากการเรียกรายหรือจากการขายหุ้นภายหลังจากพื้นที่จัดตั้งองค์การบริหารแล้ว ถ้าเกิดปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอจึงค่อยดำเนินการของจากงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรุงเทพมหานคร ส่วนการขอความช่วยเหลือจากโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Overseas Economic Cooperation Fund – OECF) ให้เสนอเป็นมาตรการขั้นสุดท้าย

7.5.2 รูปแบบการบริหารจัดการ

รูปแบบการบริหารจัดการควรจะเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน กล่าวคือ ควรให้โครงการ หรือพื้นที่ศึกษาสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และคนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดังนั้นการจัดตั้งหน่วยงานบริการจัดการในพื้นที่ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ลักษณะการจัดตั้งหน่วยงานบริการจัดการในพื้นที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะการจัดตั้งหน่วยงานบริหารจัดการในพื้นที่

การจัดตั้งหน่วยงานบริการจัดการในพื้นที่นั้น มีความจำเป็นในการที่จะบริหารจัดการโดยคนในพื้นที่เอง เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่ประกอบกันระหว่าง 3 พื้นที่ย่อยคั่นกันมาทำงานในหน่วยงานบริการจัดการ จึงควรเป็นตัวแทนของพื้นที่ทั้ง 3 ส่วนเพื่อให้พื้นที่ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงไม่เกิดการเอารัดเอาเปรียบกัน และควรดำเนินการร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นคือเขตบางรัก โดยมีตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชนอื่นๆ ในคณะกรรมการบริหาร การจัดตั้งหน่วยงานบริหารจัดการนั้นอาจอยู่ในรูปแบบของสหกรณ์ องค์กร หรือบริษัทจำกัด ก็แล้วแต่ความเหมาะสมและการตกลงกับระหว่างตัวแทนของคนในแต่ละพื้นที่ย่อย และควรจดทะเบียนขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการขอความร่วมมือ-ช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางภาครัฐหรือเอกชน

แผนภูมิที่ 7.2 ภาพรวมขั้นตอนการบริการจัดการของพื้นที่

การจัดตั้งหน่วยงานบริการจัดการนอกจากเป็นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่อย่างเป็นทางการแล้ว ยังเป็นศูนย์รวมของคนในพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม งานสำคัญต่างๆ และที่สำคัญยังเป็นการช่วยลดความไม่น่าเชื่อถือของการประกอบกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่ด้วย เช่น ร้านค้าข้างถนน หาบเร่ Booth นำเที่ยวทางน้ำ(รูปที่ 7.30 –7.31) เป็นต้น

รูปที่ 7.31 ภาพลักษณะความไม่น่าเชื่อถือของ Booth นำที่เขวทางน้ำบริเวณท่าเรือวัดม่วงแค

รูปที่ 7.32 ภาพลักษณะความไม่น่าเชื่อถือของ Booth นำที่เขวทางน้ำบริเวณซอยโรงแรมโอเรียนเต็ล

รูปแบบการบริหาร

ในกรณีในพื้นที่ที่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง สามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) องค์การบริหารจัดการพื้นที่ส่วนกลางดำเนินการเอง
- 2) องค์การบริหารจัดการพื้นที่ส่วนกลางดำเนินการ โดยร่วมมือกับเอกชน ในลักษณะจัดจ้างผู้อำนวย การบริหาร

ส่วนในกรณีพื้นที่ที่ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ควรจัดสรรงบประมาณบางส่วนจากเจ้าของพื้นที่ และขอความสนับสนุนจากงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อให้พื้นที่ สามารถดำเนินการต่อไปได้

การจัดสรรผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ในส่วนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่พื้นที่จะได้รับนั้น สามารถเกิดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลตอบแทน โดยตรงเข้ามาได้หลายรูปแบบ ดังนี้

- 1) รายได้ที่ได้จากการดูแลโดยองค์การบริหารส่วนกลาง ทั้งทางด้านการขายพื้นที่ , การบริการนำเที่ยว ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ทั้งทางบกและทางน้ำ, การอบรมแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจเป็นพิเศษ , ขายของที่ระลึก , จากการขายอาหารและเครื่องดื่ม
- 2) รายได้จากการเข้าชมสถานที่สำคัญในพื้นที่ ซึ่งรายได้ส่วนนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการจ้างบุคลากรไว้สำหรับบริหารจัดการภายในอาคารหรือสถานที่สำคัญนั้น ส่วนที่ 2 นำเข้าสู่องค์การบริหารส่วนกลาง เพื่อใช้ในการบำรุง – ซ่อมแซมอาคาร
- 3) รายได้จากการจ่ายสินค้าในพื้นที่ , จากการเข้าพักในสถานที่พัก (โรงแรม)

ส่วนผลตอบแทนแอบแฝงนั้น นำได้จากการทำบุญในศาสนสถานทั้ง 3 แห่งในพื้นที่ ซึ่งแม้จะเป็นรายได้ทางอ้อมและไม่สามารถจะประเมินค่าได้ และสามารถนำมาเป็นรายได้ในการทุนบำรุงศาสนสถานซึ่งถือเป็น ทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

การจัดสรรผลประโยชน์นั้น ควรจัดสรรให้เหมาะสมกับความต้องการและความเร่งด่วนของปัญหา ในส่วนพื้นที่ที่มีรายได้มาก เช่นในบริเวณย่านโอเรียนเต็ลและอาสนวิหารอัสสัมชัญ อาจจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนกลางน้อยกว่าบริเวณชุมชนชาวจีน เนื่องจากบริเวณย่านโอเรียนเต็ลและอาสนวิหารอัสสัมชื่อนั้นมีงบประมาณเพียงพอต่อการบูรณะซ่อมแซมอาคารด้วยตนเอง ในขณะที่บริเวณชุมชนชาวจีนเป็นชุมชนที่มีรายได้ต่อ

หัวไม้สูงนัก เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีค่า-ความสำคัญ และเป็นบริเวณที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสูญเสียทางวัฒนธรรม(Sensitive Area) จึงสมควรจะได้รับผลตอบแทนจากการจัดสรรงบประมาณส่วนกลางมากกว่าบริเวณอื่นๆ เป็นต้น

7.5.3 ด้านการตลาด

ในการเผยแพร่ - ประชาสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษานั้น ควรจะดำเนินการโดยแยกเป็นระดับต่างๆ ได้แก่

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่ เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวในระดับที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นการเผยแพร่โดยคนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เอง โดยอาศัยพื้นที่กิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการดำเนินการควรกระทำอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มจากการรณรงค์ผ่านทางโรงเรียน,ศาสนสถาน,ผู้นำชุมชน ให้มีการจัดนิทรรศการ หรือจัดทำเอกสารในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยขอความร่วมมือด้านเงินทุนจากเจ้าของสถานที่สำคัญในพื้นที่ หรือจากร้านค้าที่ปรากฏอยู่ในแผนผังและเอกสารนำเที่ยว

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด เป็นการเผยแพร่ในระดับที่กว้างขึ้นจึงต้องขอความร่วมมือกับหน่วยงานศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ในช่วงเวลาที่มีเทศกาลและกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในพื้นที่ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รับทราบ เพื่อสามารถทราบและเข้าชมเทศกาลและกิจกรรมได้ตามวันและเวลาที่กำหนด

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับประเทศ

เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ และเป็นการให้ข้อมูลถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ว่าเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นอีกหนทางหนึ่งในการป้องกันนักท่องเที่ยวแบบกลุ่ม(Group Tour)หรือรถบัสทัศนจร(Mass Tourist) ก่อนที่จะเข้ามาถึงพื้นที่

โดยอาศัยหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการเผยแพร่ระดับประเทศ โดยติดต่อเผยแพร่ผ่านทางองค์กรนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทางระบบสื่อสารอินเทอร์เน็ต(Internet)ด้วย

7.6 นำเสนอเส้นทางเดินเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาแบบเดินเท้า เนื่องจากเป็นการสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยว และเหมาะสมกับพื้นที่ศึกษา จึงได้ทำกรนำเสนอเส้นทางเดินเที่ยวในพื้นที่ศึกษาไว้ 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 ทางเดินชมเต็มรูปแบบ และเส้นทางที่ 2 เชื่อมโยงกับการสัญจรทางน้ำ

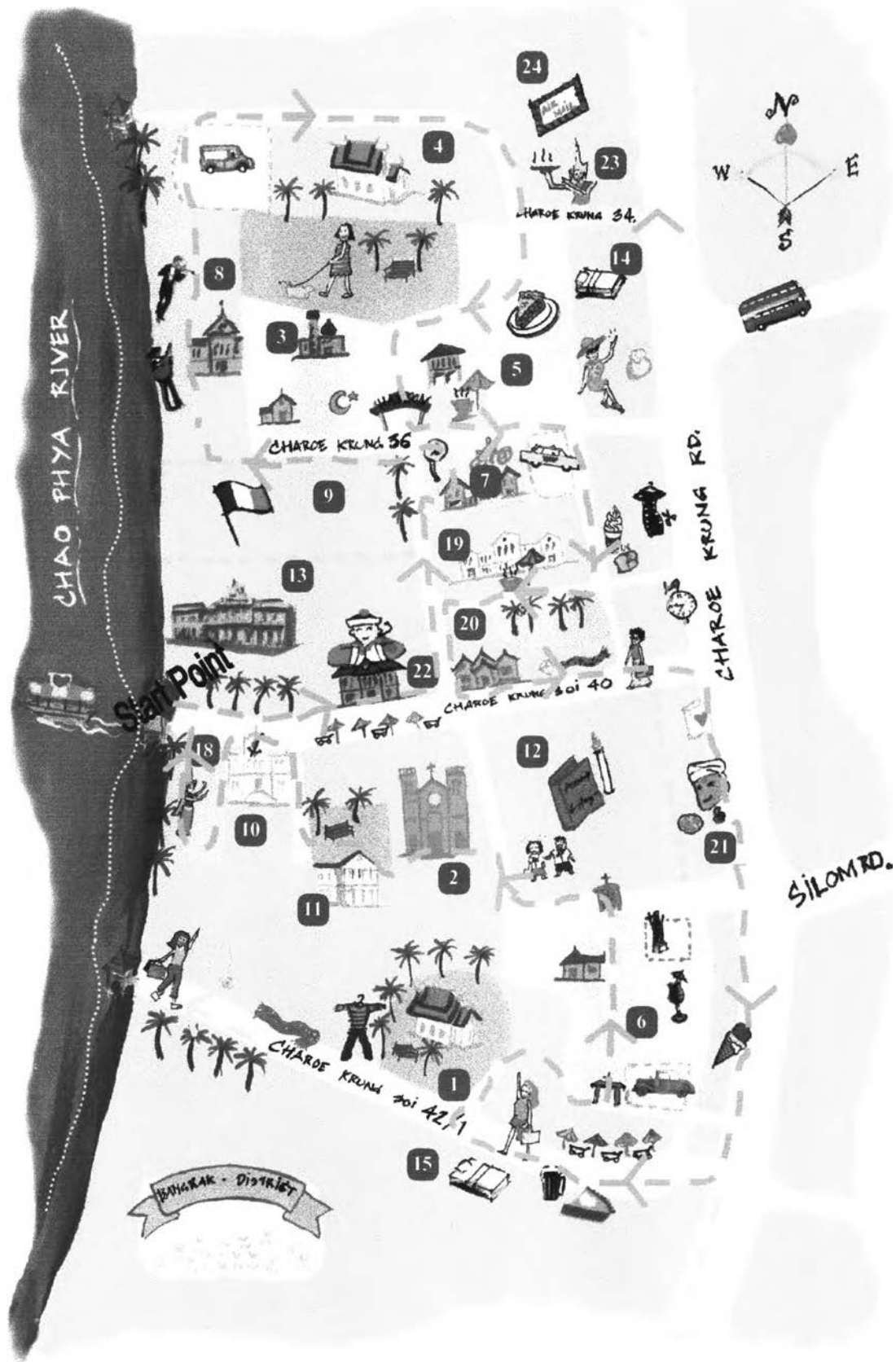
7.6.1 เส้นทางที่ 1 ทางเดินชมเต็มรูปแบบ (แผนที่ 7.18)

เริ่มต้นการเดินเที่ยวโดยการรับข้อมูลและข้อเสนอแนะเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แล้วจึงเริ่มเดินชมความงามและส่วนจัดแสดงงานในอาคารศาลกสถานเป็นแห่งแรก หลัง

จากนั้นเดินชมวัฒนธรรมของชาวไทย-มุสลิม ศาสนสถาน สถาปัตยกรรม และนั่งพักผ่อนในจุดพักผ่อนที่ขงเที่ยวในชุมชนฮาลาล หลังจากนั่งพักผ่อนแล้วเดินทางเพื่อชมความงามของอาคารห้องแถวเก่าบนถนนเจริญกรุงซึ่งเป็นถนนแห่งแรกของกรุงเทพฯ และจับจ่ายสินค้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร้านจิวเวลรี่ ผ้าไหม เครื่องเงิน เป็นต้น เดินเรื่อยลงมาทางทิศใต้จนถึงซอยเจริญกรุง 42/1 เข้าชมมัสการหลวงพ่อบุญรอดและพระโพธิสัตว์ในบริเวณวัดสวนพลู และนั่งพักผ่อนชมความงามของโบสถ์วัดสวนพลู และเรือนหมู่กุฎไม้ หลังจากนั่งพักผ่อนแล้วเดินทางต่อเพื่อเข้าสู่ชุมชนคาทอลิก ศึกษาวัฒนธรรม และชมรูปแบบความสัมพันธ์ของศาสนาที่ปรากฏออกมาทางกายภาพและชุมชน และจึงเดินทางต่อไปเพื่อเข้าชมความงามทางสถาปัตยกรรมและกระจกภาพสีของอาสนวิหารอัสสัมชัญ ที่หาชมได้ยากในประเทศไทย หลังจากนั้นเข้าชมหนังสือ “คำสอนคริสตัง” ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานที่เก่าที่สุดด้านการพิมพ์ที่มีอยู่ในประเทศไทย ในอาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ(Catholic Archives)ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับอาสนวิหารอัสสัมชัญ หลังจากนั้นเดินทางต่อเพื่อชมความงามของอาคารแพร์ธรรม และเข้าสู่ตึกอีสเอเชียติกเพื่อชมแกลลอรี่ คาเฟ่(Gallery Café) และส่วนแสดงงานทางศิลปะและประวัติศาสตร์ของอาคารในลำดับต่อมา หลังจากนั้นเดินทางพักผ่อนบนถนนซอยเจริญกรุง 40 เพื่อจับจ่ายสินค้าที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น ร้านค้ารถเข็น , สินค้าหัตถกรรมในร้านอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน หรือจะเป็นสินค้าชื่อดัง(Brand Name) ในห้างไอเรียนเต็ลเพลส หลังจากจับจ่ายสินค้าเสร็จแล้ว ก็เดินทางเข้าสู่ศูนย์ประชาสัมพันธ์อีกครั้งเพื่อพักผ่อนหรือสอบถามข้อมูล-ข้อสงสัยทางด้านต่างๆ อีกครั้ง เป็นอันสิ้นสุดการเดินทางโดยการเดินทางที่ 1

7.6.2 เส้นทางที่ 2 เชื่อมโยงกับการสัญจรทางน้ำ(แผนที่ 7.19)

เชื่อมโยงกับการสัญจรทางน้ำโดยอาศัยท่าเรือไอเรียนเต็ลเป็นท่าเรือหลัก เมื่อขึ้นเรือเพื่อเดินทางเข้าสู่พื้นที่ศึกษาแล้ว เดินทางไปตามซอยเจริญกรุง 40 เพื่อเข้าสู่ศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อการรับข้อมูลและข้อเสนอแนะเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ศึกษา แล้วจึงเริ่มเดินชมความงามและส่วนจัดแสดงงานในอาคารศาลกษัตริย์เป็นแห่งแรก หลังจากนั้นเดินชมวัฒนธรรมของชาวไทย-มุสลิม ศาสนสถาน สถาปัตยกรรม และนั่งพักผ่อนในจุดพักผ่อนที่ขงเที่ยวในชุมชนฮาลาล หลังจากนั่งพักผ่อนแล้วเดินทางเพื่อชมความงามทางสถาปัตยกรรมและจับจ่ายสินค้าในห้างไอเรียนเต็ลเพลส และร้านอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน หลังจากนั้นเดินทางต่อเพื่อชมความงามของอาคารห้องแถวเก่าบนถนนเจริญกรุงซึ่งเป็นถนนแห่งแรกของกรุงเทพฯ และจับจ่ายสินค้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร้านจิวเวลรี่ ผ้าไหม เครื่องเงิน เป็นต้น เดินเรื่อยลงมาทางทิศใต้จนถึงซอยเจริญกรุง 42/1 เข้าชมมัสการหลวงพ่อบุญรอดและพระโพธิสัตว์ในบริเวณวัดสวนพลู และนั่งพักผ่อนชมความงามของ โบสถ์วัดสวนพลู และเรือนหมู่กุฎไม้ หลังจากนั่งพักผ่อนแล้วเดินทางต่อเพื่อเข้าสู่ชุมชนคาทอลิก ศึกษาวัฒนธรรม และชมรูปแบบความสัมพันธ์ของศาสนาที่ปรากฏออกมาทางกายภาพและชุมชน และจึงเดินทางต่อไปเพื่อเข้าชมความงามทางสถาปัตยกรรมและกระจกภาพสีของอาสนวิหารอัสสัมชัญ ที่หาชมได้ยากในประเทศไทย หลังจากนั้นเข้าชมหนังสือ “คำสอนคริสตัง” ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานที่เก่าที่สุดด้านการพิมพ์ที่มีอยู่ในประเทศไทย ในอาคาร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ(Catholic Archives)ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับอาสนวิหารอัสสัมชัญ หลังจากนั้นเดินทางต่อเพื่อชมความงามของอาคารแพร์ธรรม และเข้าสู่ตึกอีสเอเชียติกเพื่อชมแกลลอรี่ คาเฟ่(Gallery Café) และส่วนแสดงงานทางศิลปะและประวัติศาสตร์ของอาคารในลำดับต่อมา เมื่อชมงานศิลปะและส่วนแสดงประวัติศาสตร์ของตึกอีสเอเชียติกเสร็จแล้ว จึงเดินทางสู่ท่าเรือ ไอเรียนเต็ลอีกครั้งเพื่อเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นโดยอาศัยการสัญจรทางน้ำต่อไป เป็นอันสิ้นสุดการเดินทางโดยการเดินทางที่ 2

แผนที่ 7.19 เส้นทางที่ 2 เชื่อมโยงกับการสัญจรทางน้ำ

- 1 วัดสวนพลู 2 อาสนวิหารอัสสัมชัญ 3 มัสยิดชาครูด 4 วัดม่วงแค 5 ชุมชนชาครูด 6 หมู่บ้านคาทอลิก 7 ศูนย์ประมงเต็มพื้นที่
- การท่องเที่ยวและสวนบริหาร 8 อาคารศุลกากร 9 สถานทูตฝรั่งเศส 10 ดิโกอิตเอเชียติก 11 พิพิธภัณฑ์ตั้งพิมพ์และโรงพิมพ์คาทอลิก
- 12 โรงเรียนอัสสัมชัญ 13 โรงแรมโอเรียนเต็ล 14 โรงแรมนิวโรเทิล 15 โรงแรมบอสโซเทล อินท์ 16 ลานกิจกรรม 1 17 ลานกิจกรรม 2
- 18 ลานกิจกรรม 3 19 ห้างโอเรียนเต็ลเพลส 20 ห้างอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน 21 ร้านอาหารมุตลิ้ม 22 ภัตตาคาร ไชน่าเฮาส์
- 23 ร้านอาหารซาโมนิค 24 ไปรษณีย์กลาง